

Upravništvo Ljubljana, Pucinijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Uredništvo: Ljubljana, Pucinijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Podružnica: Novo mesto, Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za jugoslovanske in italijanske izposredništvo UPI S. A. MILANO

Račun št. 17.749, za ostale kraje
Italije: Servizio Com. Cor. Post. No 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Mesečna naročnina 25 hr.

Uredništvo:
Ljubljana — Pucinijska ulica št. 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

Neuer Grossangriff des Feindes südlich und südöstlich Caen

Stützpunkte St. Malo und Dinard gegen erneute Angriffe behauptet — Feindlandung im Raum Toulon—Cannes — Heftige Kämpfe an den Brennpunkten der Ostfront — Schwere Panzerverluste der Bolschewisten — Dom von Trier durch Terrorbomben schwer getroffen

Führerhauptquartier, 15. August, DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Südöstlich und südlich Caen ist der Feind nacheinander mit starker Artillerie- und Panzerunterstützung zum Grossangriff angetreten, um den im Raum nördlich Carrouges stehenden amerikanischen Verbänden, die durch unseren Gegenangriff gestern in die Abwehr gedrängt wurden, entgegenzustossen. Nach erbitterten Kämpfen gelang es dem Feind an einigen Abschnitten, in unsere Front einzudringen. Gegenangriffe brachten ihn zum Stehen. 40 feindliche Panzer wurden abgeschossen.

Im Kampfraum von Brest wurden örtliche Angriffe des Gegners abgewiesen und erneute Bereitstellungen durch zusammengefasste Artilleriefuer zerschlagen.

Die Besatzungen von St. Malo und Dinard behaupteten ihre Stützpunkte gegen den erneuten mit überlegenen Kräften angreifenden Feind. Das Fort de la Varde ging nach heldenhaftem Widerstand seiner zusammengeschlossenen Besatzung in den Abendstunden verloren.

Nachdem der Feind in den letzten Tagen seine Luftangriffe gegen Verteidigungsanlagen und Verkehrsverbindungen im südfranzösischen Küstenraum wesentlich verstärkt hatte, landete er in den frühen Morgenstunden des heutigen Tages im Raum Toulon—Cannes. Unsere Küstenverteidigung steht im Kampf mit den feindlichen Landungstruppen.

Marineflakbatterien und Sicherungsfahrzeuge schossen über west- und südfranzösischen Küstengewässern 30 feindliche Flugzeuge ab.

Im französischen Hinterland wurden 26 Terroristen im Kampf niedergemacht.

Erbitterte Kämpfe mit Schwerpunkt Falaise

Feindvorstoss in Richtung Chartres—Dreux — Dinard nach heldenhaftem Kampf verloren — Restbesatzung von St. Malo trotz feindlichem Ansturm in der Zitadelle — Heftige Kämpfe an der südfranzösischen Küste — Frontverbesserungen westlich Sanok und im grossen Weichselbogen

Führerhauptquartier, 16. August, DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

In der Normandie toben mit Schwerpunkt im Raum nördlich und nördöstlich Falaise erbitterte Kämpfe. Der Feind versucht immer wieder, unter stärkstem Materialeinsatz, auf breiter Front in Richtung Falaise durchzubrechen, um sich mit den aus dem Raum Carrouges nach Norden angreifenden amerikanischen Kräften zu vereinen. Erst nach stundenlangem Ringen gelang es dem Gegner unter hohen Verlusten in unsere stützpunktartig besetzte Front einzudringen und nach Süden und Osten Gelände zu gewinnen.

Aus dem Raum von Alençon nach Osten vorstossende feindliche Kräfte stehen im Abschnitt Chartres—Dreux in hartem Kampf mit unseren Sicherungen.

In der Bretagne ging die Stadt Dinard nach heldenhaftem Kampf verloren. Die restliche Besatzung von St. Malo, die sich nach Abwehr starker feindlicher Angriffe in die Zitadelle zurückgezogen hat, trotz dort immer noch sämtlichen Anstürmen des Feindes, die dreimal wiederholte Anforderung des Feindes zur Übergabe blieb unbeantwortet.

An der südfranzösischen Küste wurden mehrere feindliche Landungsversuche zwischen Toulon und Cannes abgeschlagen. Es gelang dem Gegner jedoch, an einigen Stellen der Küste Fuss zu fassen. Heftige Kämpfe sind hier im Gange. Die im Rücken unserer Verteidigungszone abgesetzten feindlichen Luftlandetruppen werden von unseren Reserven angegriffen.

In Luftkämpfen, durch Flakartillerie der Luftwaffe und der Kriegsmarine sowie durch Seestreitkräfte verlor der Feind über der west- und südfranzösischen Küste 23 Flugzeuge.

Im französischen Raum wurden 164 Terroristen im Kampf niedergemacht. Schweres Feuer der V 1 liegt weiter auf dem Grossraum von London.

K sovražnikovemu izkrcanju na južni francoski obali

Berlin, 16. avg. V zgodnjih jutranjih urah dne 15. avgusta so Angloameričani poizkusili izkrcati se na francoski južni obali pri Bernesu, vzhodno od Toulona. Napad, ki je bil izvršen s majhnimi izkrcavalnimi ladjami, se je izjalovil, spričo budnosti in odporne sile tamkajšnje obalne obrambe. Nekaj sovražnikova skupina, ki je štela pol čete, je zašla na nemško minko polje ter se je udala.

Berlin, 16. avg. Mednarodni poročevalski urad javlja:

Spričo tridnevne težke bombardiranja utrdn na južnofrancoski obali ter ugotovljenega premikanja izkrcavalnega brodivja, sestavljenega iz kakih sto ladij in zaščitene s vojnimi ladjami in močnimi letalskimi silami, je bilo pričakovati nadaljnje izkrcanje Angloameričanov.

V noči na torek je bil izvršen prvi poizkus v zalivu pri Bernesu, kakih 20 km vzhodno od Hyeres, ki pa se je vsled čujčnosti nemške obalne obrambe krvavo izjalovil.

Včeraj zjutraj je bila obala med Cannesom in Nico ostro obstreljevana od sovražnikovega ladijskega topništva. Z raznih točk med Toulonom in Cannesom so prispela poročila o nadaljnjih izkrcavalnih poizkusih, med drugim tudi o kakih sto tovrstnih jadrlnih letalih, ki jih močno štiti ostalo letalstvo. Del teh poizkusov so

Das Vergeltungsfeuer auf London dauert an.

In Italien verlief der Tag bei geringer örtlicher Kampfaktivität ohne besondere Ereignisse.

Im Karpathenvorland kam es gestern nur zu örtlichen Kampfhandlungen.

Im Verlauf der noch anhaltenden Kämpfe westlich Baranow wurden gestern allein im Bereich eines Armeekorps 51 feindliche Panzer abgeschossen.

Südöstlich Warka griffen die Bolschewisten mit mehreren Schützendivisionen an. Auch hier sind die Kämpfe noch in vollem Gange.

In Litauen warfen unsere Grenadiere, unterstützt von Panzern und Sturmgeschützen bei Rasein die Bolschewisten aus einer Einbruchsstelle der letzten Tage. 63 feindliche Panzer und 18 Geschütze wurden vernichtet.

In Estland scheiterten wiederholte Angriffe der Sowjets bei Modohn. Im Einbruchraum südwestlich des Pleskauer Sees konnten die Bolschewisten trotz sehr starken Kräfteinsatzes gegen unsere zähl und verbissenen kämpfenden Truppen nur geringfügig Boden gewinnen. Schlachtfliegerverbände unterstützten die Abwehrkämpfe und fügten dem Feind hohe Menschen- und Materialverluste zu.

Durch die Angriffe feindlicher Bomberverbände entstanden gestern Schäden in Mannheim, Ludwigshafen, Trier und Kaiserslautern. Die Bevölkerung hatte Verluste. Der Dom von Trier wurde schwer getroffen.

In der Nacht warfen feindliche Flugzeuge Bomben auf Berlin und im rheinisch-westfälischen Gebiet. Über dem Reichsgebiet und den besetzten Westgebieten verlor der Feind gestern 22 Flugzeuge.

Letski napadi na področje Nica-Marseille

Berlin, 16. avg. Za pripravo svojega medtem že izjalovljenega izkrcavalnega poizkusa na francoski sredozemski obali vzhodno od Toulona so izvršili Angloameričani v večernih urah dne 14. avgusta več letalskih napadov na področje Nica in Marseilla. Na obeh področjih so odvrli bombe, pri Marseilli tudi padalce, o katerih pa se je ugotovilo, da so bile lutke.

Francoska vlada ostane v Vichyju

Berlin, 16. avg. Kolikor je znano, namerava francoska vlada ostati v Vichyju. Tako so izjavili na Wilhelmstrasse.

Visoko priznanje borecem pri Rosjeniju

Führerjev glavni stan, 15. avg. DNB. K današnjemu vojnemu poročilu javljajo dodatno:

V bojih na področju Rosjenija so se v napadu in obrambi znova sijajno odlikovale čete pod vodstvom topniškega generala Wuthmanna. Oddelki 9. armadnega zbora so se odlikovali že v težkih obrambnih bojih po 22. juniju, ko so bili izredno vztrajni in posebno junaški. Uspehe vodstva in vojaštva je kronala šestdesetna bitka pri Rosjeniju, v kateri sta bila s pomočjo vseh razpoložljivih sil razbita dva polna, moderno opremljena sovražnikova garna oklopniška zborna in najmanj en strelski zbor. Uničenih je bilo 365 sovražnikovih oklopnikov. S sijajnim odporom čet tega zbora je bil z odločino soudeležbo 7. oklopniške divizije pod poveljstvom generalnega majorja Maussa preprečen nameravani sovjetski prodor na področju severno od Tilsita ter so bili tako ustvarjeni pogoji za nadaljnjo uspešno obrambo vzhodnopruske meje.

An der lettischen Front scheiterten nördlich Birsen erneute, mit starken Kräften geführte feindliche Angriffe. Die Bolschewisten verloren hierbei 40 Panzer. Im Einbruchraum südwestlich des Pleskauer Sees dauern die wechselvollen Kämpfe mit unvermindelter Härte an. Starke Schlachtfliegerverbände griffen hier besonders wirksam in die Erdkämpfe ein.

Die Sowjets verloren gestern an der Ostfront 52 Flugzeuge.

Nordamerikanische Bomber griffen Orte im West- und Nordwestdeutschland an. Durch Luftverteidigungskräfte wurden 29 feindliche Flugzeuge darunter 27 viermotorige Bomber, zum Absturz gebracht.

In der Nacht warfen einzelne feindliche Flugzeuge Bomben auf Berlin und im rheinisch-westfälischen Gebiet. Drei feindliche Flugzeuge wurden abgeschossen.

Republikanska garda bo uvrščena v italijansko vojsko

Milan, 16. avg. Republikanska narodna garda bo z Ducejevim dekretom takoj uvrščena v republikansko vojsko. Njene dotedanje policijske naloge prenehajo konec leta. Listi poudarjajo, da bo stopila republikanska narodna garda na mesto prejšnje fašistične milice. Prevzela bo njena izročila ter bo kar najbolj oborožena.

Republikanska garda bo uvrščena v italijansko vojsko

Führerjev glavni stan, 16. avg. Führer je poddelil na predlog nemškega zunanjega ministra v Ribbentropa dosedanjemu nemškemu veleposlaniku v Turčiji Franzu v. Papenu za njegove izredne zasluge za nemški Reich viteški križ vojnzaslužnega križa z mečl.

Republikanska garda bo uvrščena v italijansko vojsko

Milan, 16. avg. Republikanska narodna garda bo z Ducejevim dekretom takoj uvrščena v republikansko vojsko. Njene dotedanje policijske naloge prenehajo konec leta. Listi poudarjajo, da bo stopila republikanska narodna garda na mesto prejšnje fašistične milice. Prevzela bo njena izročila ter bo kar najbolj oborožena.

Nov sovražnikov velenapad južno in južnovzhodno od Caena

Oporišči St. Malo in Dinard se drže kljub ponovnim napadom — Sovražnikovo izkrcanje na področju Toulon—Cannes — Siloviti boji na žariščih vzhodnega bojišča — Težke boljševiske oklopniške izgube — Teroristični bombniki močno zadeli trier sko stolnico

Führerjev glavni stan, 15. avg. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

Južnovzhodno in južno od Caena je sovražnik z močno topniško in oklopniško podporo znova pričel svoj velenapad, da bi prodrl proti ameriškim oddelkom severno od Carrougesa, ki smo jih bili včeraj s protinapadom potisnili v obrambo. Pogorjenih bojih mu je uspelo, da je ponekod vdrl v našo bojno črto. S protinapadi smo ga ustavili. Uničili smo 40 sovražnikovih oklopnikov.

Na bojišču pri Brestu smo zavrnili krajevne nasprotnikove napade, s strnjnim topniškim ognjem pa razbili ponovne izhodne postojanke.

Posadki St. Maloja in Dinarda držita svoji oporišči kljub znova z nadmočnimi silami napadajočemu sovražniku. Fort de la Varde smo po junaškem odporu njegove zmanjšane posadke v večernih urah izgnali.

Po bistvenem ojačenju svojih letalskih napadov na obrambne naprave in prometne zveze na južnofrancoskem obalnem področju v zadnjih dneh, se je sovražnik danes v zgodnjih jutranjih urah izkrcal na področju Toulon—Cannes. Naša obalna obramba se je zapletla v boj s sovražnikovimi izkrcavalnimi četami.

Mornariške baterije in zaščitne ladje so sestrelile nad zapadnim in južnim francoskim obalnim vodovjem 30 sovražnikovih letal.

V francoskem zaledju smo uničili v boju 26 teroristov.

Ogorčeni boji s težiščem pri Falaisu

Sovražnikov sunek v smeri Chartres—Dreux — Dinard izgubljen po junaškem boju — Preostanek posadke St. Maloja vztraja kljub sovražnikovu napadu v trdnjavi — Siloviti boji na južnofrancoski obali — Zboljsanje bojne črte zapadno od Sanoka in v velikem loku Visle

Führerjev glavni stan, 16. avg. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

V Normandiji divjajo ogorčeni boji s težiščem na področju severno in severnovzhodno od Falaisa. Sovražnik poizkuša vedno znova z največjo uporabo gradiva na stroki bojni črti prodreti v smeri proti Falaisu, da bi se združil z ameriškimi silami, ki napadajo s področja pri Carrougesu proti severu. Sebe po večernih bojih se je posrečilo nasprotniku z velikimi izgubami vdreti v naše postojanke, ki so zgrajene v obliki oporišč, ter napredovati proti jugu in vzhodu.

Sovražnikove sile, ki prodirajo s področja pri Alençonu proti vzhodu, so v odseku Chartres—Dreux v trdnjih bojih z našimi zaščitnicami.

V Bretagni smo po junaškem boju izgubili mesto Dinard. Ostanek posadke St. Maloja, ki se je po obrabi močnih sovražnikovih napadov umaknil v trdnjavo, kljubuje tam še vedno vsem sovražnikovim napadom. Trilateral ponovljeni sovražnikov poziv k predaji je ostal brezuspešen.

Ob južnofrancoski obali smo med Toulonom in Cannesom odbili več sovražnikovih izkrcavalnih poizkusov, vendar se je posrečilo nasprotniku izkrcati se na nekaterih mestih. Tu so v teku silni boji. Naše rezerve so napadle z letali pripeljane sovražnikove čete, ki so pristale za hrbtom našega obrambnega pasu.

V letalskih bojih, po zaslugi protiletalskega topništva letalstva in vojne mornarice ter pomorskih sil je izgubil sovražnik nad zapadno in južno francosko obalo 23 letal.

Na francoskem področju je bilo v boju uničenih 164 teroristov.

Težak ožen »V 1« pada nadalje na velepodročje Londona.

Iz Italije ne poročajo o nobenih pomembnih bojih.

Boji v severni Franciji

Berlin, 16. avg. Mednarodni poročevalski urad poroča o bojih v severni Franciji:

Težišče bojev v Normandiji je bilo v nedeljo se nadalje na področju Le Mansa. Kjer so zavili Američani s kakimi štirimi divizijami od Alenconu proti severozapadu. Pri tem je prišlo do izredno hudih bojev, zlasti okrog Carrougesa, v katerih so Američani napredovali le korakoma in z največjimi izgubami. Napade proti Argentanu, ki je še vedno trdno v nemških rokah, so Nemci odbili. Prva kanadska armada, ki naj bi z izredno močnimi silami, namreč s 7 pehotnimi divizijami, 2 oklopniškima divizijama in oklopniškimi brigadami v dveh skupinah prodrla med Orno in Laizo v smeri proti Condéju in Falaisu, se je tudi včeraj omejila samo na izvidniške sunke ter na čiščenje zelo obsežnih minkskih polj na njenem napadnem področju. Kaže, da so kanadske čete v glavnem zaključile svojo pregrupacijo, tako da je računati z novim velenapadom.

Na izboklini bojišča južno od Vira ni prišlo do večjih bojev. Američanom se je posrečilo, da so nekoliko razširili svoje vdorne področje pri Truttemeru.

V bretonskih trdnjavskih pasovih je prišlo do zelo hudih bojev, zlasti pri St. Maloju, kjer so Američani iz 4 smeri udarili proti mestu in Fort de la Varde. Težišče bojev je bilo pri Pleurtutesu, ki so ga morale nemške čete spričo močnega pritiska opustiti. Vendar so napad neposredno za tem krajem prestregli in ustavili. Američani so morali plačati svoje uspehe z izredno velikimi izgubami. Predvsem nemške obalne baterije so napravile velike vrzeli v tesno strnjene vrste napadalec.

Iz ostalih bretonskih okoliščin v Bretaniji javljajo le o težkem topniškem ognju in o pripravah Američanov za nadaljnjo borbo.

Berlin, 11. avg. Mednarodni poročevalski urad poroča:

Nov sovražnikov velenapad južno in južnovzhodno od Caena

Oporišči St. Malo in Dinard se drže kljub ponovnim napadom — Sovražnikovo izkrcanje na področju Toulon—Cannes — Siloviti boji na žariščih vzhodnega bojišča — Težke boljševiske oklopniške izgube — Teroristični bombniki močno zadeli trier sko stolnico

Führerjev glavni stan, 15. avg. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

Južnovzhodno in južno od Caena je sovražnik z močno topniško in oklopniško podporo znova pričel svoj velenapad, da bi prodrl proti ameriškim oddelkom severno od Carrougesa, ki smo jih bili včeraj s protinapadom potisnili v obrambo. Pogorjenih bojih mu je uspelo, da je ponekod vdrl v našo bojno črto. S protinapadi smo ga ustavili. Uničili smo 40 sovražnikovih oklopnikov.

Na bojišču pri Brestu smo zavrnili krajevne nasprotnikove napade, s strnjnim topniškim ognjem pa razbili ponovne izhodne postojanke.

Posadki St. Maloja in Dinarda držita svoji oporišči kljub znova z nadmočnimi silami napadajočemu sovražniku. Fort de la Varde smo po junaškem odporu njegove zmanjšane posadke v večernih urah izgnali.

Po bistvenem ojačenju svojih letalskih napadov na obrambne naprave in prometne zveze na južnofrancoskem obalnem področju v zadnjih dneh, se je sovražnik danes v zgodnjih jutranjih urah izkrcal na področju Toulon—Cannes. Naša obalna obramba se je zapletla v boj s sovražnikovimi izkrcavalnimi četami.

Mornariške baterije in zaščitne ladje so sestrelile nad zapadnim in južnim francoskim obalnim vodovjem 30 sovražnikovih letal.

V francoskem zaledju smo uničili v boju 26 teroristov.

Ogorčeni boji s težiščem pri Falaisu

Sovražnikov sunek v smeri Chartres—Dreux — Dinard izgubljen po junaškem boju — Preostanek posadke St. Maloja vztraja kljub sovražnikovu napadu v trdnjavi — Siloviti boji na južnofrancoski obali — Zboljsanje bojne črte zapadno od Sanoka in v velikem loku Visle

Führerjev glavni stan, 16. avg. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

V Normandiji divjajo ogorčeni boji s težiščem na področju severno in severnovzhodno od Falaisa. Sovražnik poizkuša vedno znova z največjo uporabo gradiva na stroki bojni črti prodreti v smeri proti Falaisu, da bi se združil z ameriškimi silami, ki napadajo s področja pri Carrougesu proti severu. Sebe po večernih bojih se je posrečilo nasprotniku z velikimi izgubami vdreti v naše postojanke, ki so zgrajene v obliki oporišč, ter napredovati proti jugu in vzhodu.

Sovražnikove sile, ki prodirajo s področja pri Alençonu proti vzhodu, so v odseku Chartres—Dreux v trdnjih bojih z našimi zaščitnicami.

V Bretagni smo po junaškem boju izgubili mesto Dinard. Ostanek posadke St. Maloja, ki se je po obrabi močnih sovražnikovih napadov umaknil v trdnjavo, kljubuje tam še vedno vsem sovražnikovim napadom. Trilateral ponovljeni sovražnikov poziv k predaji je ostal brezuspešen.

Ob južnofrancoski obali smo med Toulonom in Cannesom odbili več sovražnikovih izkrcavalnih poizkusov, vendar se je posrečilo nasprotniku izkrcati se na nekaterih mestih. Tu so v teku silni boji. Naše rezerve so napadle z letali pripeljane sovražnikove čete, ki so pristale za hrbtom našega obrambnega pasu.

V letalskih bojih, po zaslugi protiletalskega topništva letalstva in vojne mornarice ter pomorskih sil je izgubil sovražnik nad zapadno in južno francosko obalo 23 letal.

Na francoskem področju je bilo v boju uničenih 164 teroristov.

Težak ožen »V 1« pada nadalje na velepodročje Londona.

Iz Italije ne poročajo o nobenih pomembnih bojih.

Boji v severni Franciji

Berlin, 16. avg. Mednarodni poročevalski urad poroča o bojih v severni Franciji:

Težišče bojev v Normandiji je bilo v nedeljo se nadalje na področju Le Mansa. Kjer so zavili Američani s kakimi štirimi divizijami od Alenconu proti severozapadu. Pri tem je prišlo do izredno hudih bojev, zlasti okrog Carrougesa, v katerih so Američani napredovali le korakoma in z največjimi izgubami. Napade proti Argentanu, ki je še vedno trdno v nemških rokah, so Nemci odbili. Prva kanadska armada, ki naj bi z izredno močnimi silami, namreč s 7 pehotnimi divizijami, 2 oklopniškima divizijama in oklopniškimi brigadami v dveh skupinah prodrla med Orno in Laizo v smeri proti Condéju in Falaisu, se je tudi včeraj omejila samo na izvidniške sunke ter na čiščenje zelo obsežnih minkskih polj na njenem napadnem področju. Kaže, da so kanadske čete v glavnem zaključile svojo pregrupacijo, tako da je računati z novim velenapadom.

Na izboklini bojišča južno od Vira ni prišlo do večjih bojev. Američanom se je posrečilo, da so nekoliko razširili svoje vdorne področje pri Truttemeru.

V bretonskih trdnjavskih pasovih je prišlo do zelo hudih bojev, zlasti pri St. Maloju, kjer so Američani iz 4 smeri udarili proti mestu in Fort de la Varde. Težišče bojev je bilo pri Pleurtutesu, ki so ga morale nemške čete spričo močnega pritiska opustiti. Vendar so napad neposredno za tem krajem prestregli in ustavili. Američani so morali plačati svoje uspehe z izredno velikimi izgubami. Predvsem nemške obalne baterije so napravile velike vrzeli v tesno strnjene vrste napadalec.

Iz ostalih bretonskih okoliščin v Bretaniji javljajo le o težkem topniškem ognju in o pripravah Američanov za nadaljnjo borbo.

Berlin, 11. avg. Mednarodni poročevalski urad poroča:

Nov sovražnikov velenapad južno in južnovzhodno od Caena

Oporišči St. Malo in Dinard se drže kljub ponovnim napadom — Sovražnikovo izkrcanje na področju Toulon—Cannes — Siloviti boji na žariščih vzhodnega bojišča — Težke boljševiske oklopniške izgube — Teroristični bombniki močno zadeli trier sko stolnico

Führerjev glavni stan, 15. avg. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

Južnovzhodno in južno od Caena je sovražnik z močno topniško in oklopniško podporo znova pričel svoj velenapad, da bi prodrl proti ameriškim oddelkom severno od Carrougesa, ki smo jih bili včeraj s protinapadom potisnili v obrambo. Pogorjenih bojih mu je uspelo, da je ponekod vdrl v našo bojno črto. S protinapadi smo ga ustavili. Uničili smo 40 sovražnikovih oklopnikov.

Na bojišču pri Brestu smo zavrnili krajevne nasprotnikove napade, s strnjnim topniškim ognjem pa razbili ponovne izhodne postojanke.

Posadki St. Maloja in Dinarda držita svoji oporišči kljub znova z nadmočnimi silami napadajočemu sovražniku. Fort de la Varde smo po junaškem odporu njegove zmanjšane posadke v večernih urah izgnali.

Po bistvenem ojačenju svojih letalskih napadov na obrambne naprave in prometne zveze na južnofrancoskem obalnem področju v zadnjih dneh, se je sovražnik danes v zgodnjih jutranjih urah izkrcal na področju Toulon—Cannes. Naša obalna obramba se je zapletla v boj s sovražnikovimi izkrcavalnimi četami.

Mornariške baterije in zaščitne ladje so sestrelile nad zapadnim in južnim francoskim obalnim vodovjem 30 sovražnikovih letal.

V francoskem zaledju smo uničili v boju 26 teroristov.

Ogorčeni boji s težiščem pri Falaisu

Sovražnikov sunek v smeri Chartres—Dreux — Dinard izgubljen po junaškem boju — Preostanek posadke St. Maloja vztraja kljub sovražnikovu napadu v trdnjavi — Siloviti boji na južnofrancoski obali — Zboljsanje bojne črte zapadno od Sanoka in v velikem loku Visle

Führerjev glavni stan, 16. avg. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

V Normandiji divjajo ogorčeni boji s težiščem na področju severno in severnovzhodno od Falaisa. Sovražnik poizkuša vedno znova z največjo uporabo gradiva na stroki bojni črti prodreti v smeri proti Falaisu, da bi se združil z ameriškimi silami, ki napadajo s področja pri Carrougesu proti severu. Sebe po večernih bojih se je posrečilo nasprotniku z velikimi izgubami vdreti v naše postojanke, ki so zgrajene v obliki oporišč, ter napredovati proti jugu in vzhodu.

Sovražnikove sile, ki prodirajo s področja pri Alençonu proti vzhodu, so v odseku Chartres—Dreux v trdnjih bojih z našimi zaščitnicami.

Dakijeva „18. divizija“ popolnoma razbita

Domobranske čete so pri Šmarju potolkle in zapobile v beg
ostanke tolovaške „18. divizije“ ter povzročile komuni-
stom zelo hude izgube

Na Dolenjskem, 15. avgusta. Se še spominjate, da je padlo zadnjič pri Žužemberku 200 tolovajev? — Dakij, „narodni heroj“ in „polkovnik“ tega še ni pozabil. Pa tudi tisti neuspeh s šmarskim prodorom mu ni šel v glavo. Za vse te poraze se je hotel Dakij maščevati nad usodo in domobranci, ki ga tako neusmiljeno dosledno preganjajo. Morala tolovajev v XVIII. diviziji je bila na tleh in Dakij je padel pri vrhovnem poveljstvu v nemilost. Za vsako ceno si je moral spet pridobiti priznanje. Toliko bolj ga je bolela zavest, da mu je baš praznovanje njegove triletnice tako klavno izpodletelo. Pred nekaj dnevi je imel s štab XVIII. divizije v Suhi Krajini dolge konference. Poleg „polkovnika“ Dakija so bili prisotni še naslednji „strategi“: Jure (s pravim imenom Gerlovic Polde), komandant „8. brigade“, njegov namestnik Ožbolt Jože (Svigelj Jože), načelnik štaba pri „8. brigadi“, Tičko (Bele Anton), vršilec dolžnosti „komandanta“ 9. brigade, Zorko (Bombač Franc), njegov namestnik in Jenko Marijan, politkomisar 9. brigade. Pozabili smo še „kapetana“ Konvalinko.

„Velikanski načrt“

Dolgo so reševali in obžalovali svojo smolo, a nazadnje so sklenili, da se bodo maščevali. Napravili so na predlog „narodnega heroja“ velikanski načrt: uničiti domobranske postojanke Mali vrh, Šmarje in Lisičje, potem pa razrušiti oba šmarska predora.

Rečeno storjeno — so si mislili gospodje. Terenke so nosile v štab razne ugodne novice o kretanju domobrancev. V nedeljo jutraj se je zdelo „osvobodilni vojski“ primerno, da krene na pot maščevanja svojo smolo, ki se je vedno tako krčevito drži. Zbrali so se tolovaji 8. in 9. „brigade“ v spremstvu večje črede mul, ki so preobložene počepale pod tovorom ekrazita 808. Ker je Dakij menil, da je treba izvesti načrt do vseh podrobnosti, so vzeli s seboj tudi dva topa. Tolovaška banda, ki so jo ljudje sodili na tisoč (najbrž so šteli tudi mule) je odšla preko Korinje in Zdenške vasi skozi Vodice na Lipljene. Tam je štab zvedel, da so odšli vsi domobranci proti Višnji gori. Zdal so šele dobili korajžo! — Dakij je dal takoj povelje, da krenejo proti St. Jurju in Hudi Polici. Ko se je zmrčilo so odšli naprej v bližnjo šmarski predorov in postavili zasede.

Iz „juriša“ v beg

Prvi cilj je bil uničiti domobransko posadko na Malem vrhu. Približno okrog polnoči so začeli tolovaji z „jurišem“ napadati Mali vrh od vseh strani, na katerega so junaški domobranci odgovorili takoj z vsem razpoložljivim orožjem. Tolovaji so se ponekod približali bunkerjem na 5 metrov, jurišali z velikanskim vpitjem, a so se morali vsakokrat umakniti z razbitimi glavami. Z vseh vzpetin okrog Malega vrha so drdale strojnico in pokale granate. Fantje so takoj opazili namero tolovajev, ki se jih je čedalje več zbiralo pri vzhodu v predore. Sporočili so na Grosuplje, kaj tolovaji nameravajo. Fantom je prišel na pomoč oklopni vlak iz Skofljice in za njim še drugi z Grosupljeja.

Napad na Mali vrh je trajal približno poludrujo uro, ko so se morali tolovaji z izgubami umakniti. Oba oklopna sta pravčasno prišla in sijajno podprla akcijo. Zelo junaško se je borila tudi sama posadka na Malem vrhu, ki je s preziranjem smrti odbijala množične naskoki. Tolovaji so jurišali ko nori, zlasti so se z vpitjem odlikovale komuniste, ki so vresčale vse, dokler se ni začel množični beg tolovajev. Med bojem na Malem vrhu je mina zažgala v Tiakah gospodarsko poslopje, kar je težkemu orožju z oklopnikov samo koristilo. Tolovaji so bežali v velikanskem neredu, ne da bi pomislili, da je šel z begom tudi ves „načrt“ po vodi.

Vsako uro se je preneslo težišče borbe vsaj za kilometer proti jugovzhodu. Pri Šmarju so domobranci na kratko opravili. Tolovaji so bežali proti Hudi Polici, kjer so doživeli novo neljubo presenečenje. Domobranci udarnih bataljonov so zavzeli potem, ko so razbili nekaj zased, dominanten položaj na višini pri Hudi Polici.

„Polkovnik“ Dakij na čelu bežečih tolovajev

Napad z boka je bil za Dakijevo „vojsko“ ko strela z jasnega. Zdal se je prav za prav šele začela prava borba, ki je trajala od treh zjutraj do devetih dopoldne. V boj je poseglo na obeh straneh vse orožje, zlasti so hoteli tolovaji „prepričati“ domobrance s svojima topoma. Izstrelili so precej granat, od katerih pa sta eksplodirala samo dve.

Tolovajke so tudi tu vpile ko ponorele. A vojska, ki ne ve, za kaj se bori, se slabo bori. Vreščanje komunistk ni imelo nič uspeha, čeprav so ga slišali celo na Grosuplje. Vmes je posegel sam Dakij, ki je lepo nagovarjal svoje tovariše s „svinjanje“. Ko tudi to ni zaleglo, je segel po revolverju in jim stregel po življenju. Kdo se bo potem še čudil, zakaj je v komunističnem raju vse tako „tovariško“?

Ko se je zdanilo, so tolovaji v veliki naglici zapustili Hudo Polico. „Polkovnik“ Dakij jim je kazal pot. Seveda so domobranci v svoji doslednosti „držali vezov“, vse dokler se niso ostanki „18. divizije“ že približali novomeški udarni skupini, ki je sredi noči prišla v akcijo daleč z Dolenjskega. Njeni oddelki so zavzeli položaje zlasti pri St. Jurju, kamor so se zatekale posamezne skupine obupanih komunistov. Kolikor se jih ni vdalo, so jih podirle nelzprosne brzostrelke. Prakse s tolovaji na tem odseku so se vršile vse do dvanaeske ure.

Dakijeva „divizija“ se je „načrtno“ razkropila na vse strani. Osamljene skupine so se zatekale v varstvo koruznih nasadov pri Brezjah in drugod, kjer so jih polovili domobranci. Vse prestrašene so tekale po poljih mule, se osvobajale neprijetnega tovara ter se predajale krotke in ponižne domobrancem. Komuniste si zagledal lahko v vsakem grmu.

Domobranci, ki je slučajno šel iz Šmarja v Grosuplje, je med potjo na Cikavi

pobiral iz gozda tolovaj, naj mu pokaže pot, v dobri veri, da ima opraviti s „tovarišem“.

„Hej, tovariš, greva skupaj, mi boš pokazal pot.“ Domobranci so vsestransko uslužni in postrežljivi fantje, zato tudi ta ni hotel biti izjema. Pokazal mu je puško, tolovaj pa je vzdignil roko. Skupaj sta nadaljevala pot v Šmarje.

Okrog poldneva se je pokanje končalo. Zvedeli so domobranci iz verodostojnega vira, da je Dakij kosil že neke pod Mokrom, ki daje temu vsakojedvi ob vsakem podobnem „uspehu“ gostoljubno streho.

Porazna bilanca za tolovaje

V borbeh pri Hudi Polici, ki so bile težišče vse akcije, so domobranske čete zaplenile komunistom dva topa, mnogo drugega orožja, zlasti težkega, več zabojev razstreliva in še toliko drugega, da je kratko in malo „18. divizija“ skoraj razorožena. Dakij sam, ki je v svojem obupu

Boji na vzhodnem bojišču

Berlin, 14. avg. Mednarodni poročevalski urad poroča o bojih na vzhodnem bojišču:

Težišče boljševiških napadov na vzhodnem bojišču je bilo zopet v severnem odseku, kjer so boljševiki tako na latvijskem bojišču severozapadno od Krustpilsa kakor tudi na estonskem bojišču na področju Pskova poizkušali v splošnem prodreti proti zapadu. Na obeh mestih so zbrali boljševiki vse razpoložljive sile, da bi razširili svoja vdorna področja. Zlasti severozapadno od Krustpilsa so napadli kar 17krat. Pri tem je prišlo do izredno silovitih bojev, ki so se v glavnem končali ugodno za nemške čete. Zapadno od Pskova so uporabili boljševiki 14 strelskih divizij. Tudi tu so se nemške čete sijajno borile proti boljševiški premoči. V severnem odseku so krepko puščale kri sovjetskim oklopnim oddelkom. V zadnjih dneh so uničile tamkaj in severno od Dvine 307 sovjetskih oklopnikov.

V srednjem odseku so napadli boljševiki s prednostja ob Višji severno od Varšave z osredotočenimi silami nemške zaporne postojanke, da bi razširili svoj vdor proti zapadu. V izredno ogorčenih bojih so jih Nemci skoraj povsod zavrnili. V Varšavi sami se nadaljuje čiščenje proti poljskim boljševikom. V severnih zunanjih okrajih mesta popolnoma odrezani uporniki so poizkušali uiti v gozdove severno od Varšave, motorizirani oddelki pa so jih zasledovali in razbili. Severovzhodno od Varšave so napadli boljševiki med Vislo in Livcem. Njihovi sunki so se izjalovili v bojih iz bližine. Med Bugom in Vislo so poizkušali boljševiki prebiti nemške črte v bližini Vengrova. Po težkih borbah, ki sta jih obe strani vodili z izredno zagrinjenostjo, jim je uspel krajevno omejen vdor, ki so ga nemški lovci hitro zajeli. Zlasti ogorčene so bile borbe na področju severozapadno od Bialistoka, kjer so boljševiki s stranjimi silami navajevali na izpostavljen nemške črte. Ponoči so se nemške čete umaknile na zapadni breg Bobra. Na litvanskem bojišču so bili pri Vilkaših le krajevni boji.

Ob soparnem polnem vremenu in v vročini nad 30 stopenj v južnem odseku v Karpatskem predgorju ni bilo večjih bojev. Madžarske čete so odbile več napadov boljševiških izvidnic. Med Sanom in Vislo so Nemci obkolili zapadno od Sanoka boljševiške sile, ki stoje pred uničenjem.

Sovjetske sunke na raznih drugih mestih so branili zavrnili.

Berlin, 15. avg. Mednarodni poročevalski urad poroča:

Težišče bojev na vzhodnem bojišču je bilo v ponedeljek v loku Visle, kjer je severni nemški protinapad proti boljševiškim prednostju pri Baranovu napredoval dalje. Boljševiki so naglo dovedli ojačenja, katera pa so močni nemški bojni oddelki že med njihovim prihajanjem tako zbili, da je le še del dospel na bojišče. Drugo žarišče bojev na vzhodnem bojišču je bilo tudi včeraj na področju Viruza zapadno od Pskova, kjer so skušali boljševiki prodreti proti zapadu in severu. Znova je prišlo do izredno težkih in za sovjetske čete z izgubami zvezanih bojev, v katere so na obeh straneh posegle močne letalske sile.

Berlin, 15. avg. Mednarodni poročevalski urad javlja o bojih v srednjem in južnem odseku vzhodnega bojišča:

Na Karpatskem predgorju so se omejevali boji dne 14. avgusta skoro izključno le na krajevna podvetja, ki so imela značaj izvidniških sunkov. Med Sanom in Vislo ter tudi na področju Sanoka ter

Boji na italijanskem bojišču

Berlin, 16. avg. Na vsem italijanskem bojišču je vladal 13. avgusta mir. Britanci in Američani so se omejili na odpiranje neizpremenjenih črt s svojimi ogledniškimi oddelki. Vzhodno od Florence so Nemci z dobrim topniškim ognjem razbili poizkuse Angležev, da bi prišli preko Arna. Razbili so jim pripravljeno gradivo za gradnjo mostov. Na ostalih odsekih italijanskega bojišča so se posamezni izvidniški sunki razbili že pred nemškimi prednimi črtami.

Milan, 16. avg. Italijansko torpedno krdelo

Nova razočaranja britanskega min. predsednika v Italiji

Zeneva, 16. avg. Reuter poroča, da je objavil alžirski radio vest o sestanku Churchillsa s Titom v Rimu.

K mnogim razočaranjem, ki čakajo v Italiji Churchillja, je prišlo še to zanj posebno grenko, ker je namreč nedvomno upal, da se bo v Italiji sestal s Stalinom, sedaj pa se je moral zadovoljiti s tolovajskim maršalom, o katerem smatra kremejski oblastnik, da zadostuje za zastopstvo pri Churchillju.

Spriču tega omalovaževanja britanskega ministrskega predsednika ni razumljivo, kaj pričakuje od svojega klica na pomoč organ Bonomijskih ljudi »Italia libera«.

Odprto pismo, ki ga je list naslovil angle-

streljal na lastna tovaršila, kar niso ubogali njegovih povelj, je ostal brez lepega belca, ki so ga ujeli domobranci in ga poklonili svojemu stotniku v znamenje hvaležnosti. Koliko je bilo še drugega, ni važno. Ni, da bi naštevati vsako strojnico ali minomet posebej. »Slovenski poročevalci« bo o tem najbolje poučen. Le škoda je, da je v teh stvareh tako molčeč.

Visoke so tudi številke komunističnih izgub, ki pa bodo prav gotovo še narasle. Kmetje iz okoliških vasi, ki so pokopavali mrtlice, so še prvi dan našli preko 120 padlih tolovajev. Precej padlih »tovarišev« so komunisti odpeljali z vozovi proti Zelimljam. V isto smer so spravljali tudi svoje ranjence. Skupaj so tolovaji izgubili najmanj okrog 300 mrtvih in težko ranjenih. Če bo »polkovnik« Dakij tako dosleden, da bo likvidiral še lastno 2. četo, kakor ji je to v boju zagrozil, bo številka komunističnih izgub še toliko višja. Ujetih je bilo 56 tolovajev, razen njih pa se je domobrancem prijavilo še več prisilnih mobilizirancev. Med ujetimi je tudi dr. Černič.

Končna bilanca najnovejše »šmarske akcije« je torej ne le za Dakija, temveč tudi za vso komunistično komando vprav strahotno porazna. »18. divizija« je doela razbita in je izgubila skoro vse orožje. Ta uspeh je za domobrance tem bolj razveseljujiv, ker so njihove izgube v primeri s komunističnimi zelo neznačajne. V njihovih vrstah je en domobranci padel, eden je bil težje, štirje pa lažje ranjeni.

Melca so se ves dan menjavali napadi s protinapadi, pri čemer se je nemškim četam povsod posrečilo obdržati svoje postojanke. Nasprotno pa je prišlo do težkih bojev na področju predmostja pri Baranovu, kjer so hoteli boljševiki z močnimi oklopnimi silami in pehotnimi silami razširiti svoj vdor predvsem proti severovzhodu. Zaradi zgledega sodelovanja vseh vrst orožja in žilavega odpora nemškega topništva so se izjalovili vsi ti poizkusi. Nemški napad, ki je bil usmerjen proti globlji vdornega področja in proti kateremu so poslali boljševiki večeraj nadaljnja ojačenja, predvsem oklopnikov, je dovedel do nadaljnjega zoženja predmostja. Po nekem doslej nepopolnem poročilu je samo nekakšna oklopna skupina uničila večeraj 51 sovjetskih oklopnikov. Razbremenjevalni napadi, ki so jih izvedli boljševiki, verno od tega vdora pri Anopolu, niso dosegli nikakega uspeha. Kravos je se izjalovili boljševiški sunek na polročju Kaznjera zapadno od Lublina. Veliko večji obseg so zavzeli boji na predmostju pri Varki, s katerega so podvzeli boljševiki močne napade z več divizijami v smeri proti jugu, ki pa so bili kljub močni topniški in oklopniški podpori odbiti. Pri tem je bilo nekaj vdorov naglo zajezjenih. Na dveh mestih so bile naprej potisnjene boljševiške sile odrezane od svojih zvez v zaledju.

V Varšavi so se nadaljevali očividni boji proti boljševikom. Večje skupine čet upornikov, ki so prišle zaradi odločne nemške akcije v brezizgleden polgaj ter so bile popolnoma izčrpane, so se vdale. Severovzhodno od Varšave so izvedli boljševiki nekaj slabših napadov, ki pa niso dovedli do nikakega uspeha. Tudi na področju na obeh straneh Bialistoka večeraj ni bilo več velikih bojev. Boljševiki, ki so sledili na področju Osoveca nemškim odmaknim pokretom, so se omejevali le na izvidniške sunke, pri katerih so odnesli krvave glave, vendar se kaže, da nameravajo izpolniti svoje tukajšnje sile in je zato računati z nadaljnjimi napadi.

Težke sovjetske izgube na Tatarskem prelazu

Budimpešta, 15. avg. V dopolnili k 25. madžarskemu vojnomu poročilu poročajo s pristojne vojaške strani o hudih sovjetskih izgubah v preteklem tednu na področju Tatarskega prelaza:

Na bojnem ozemlju tega področja so našli nad 2000 nepokopanih trupel. Madžarske čete so zajele več sto ujetnikov in zaplenile razen tega 210 avtomatskih pušk, 20 minometov, 8 topov in drugo vojno gradivo. Protiletalsko topništvo madžarskih gorskih lovcev je sestrelilo 5 sovjetskih letal.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 15. avg. Današnje vojno poročilo javlja:

Na Karelski ožini ponekod obojestransko izvidniško delovanje. Pri Vussalmiju je naše težko orožje na dveh mestih razbilo manjše sovražnikove oddelke, ki so se pripravljali za napad. Uspešno je bombardiralo nadaljnje sovražnikove cilje. Severovzhodno od Ladoškega jezera smo v nekaterih odsekih pregnali sovražnikove napadale oddelke, ki so se bili približali našim postojankam. Z ostalih bojišč ni nikakih posebnih poročil.

Duce na bojišču

Iz severne Italije, 16. avg. Po uradnem poročilu je pregledal Duce v poslednjih dneh na svojem inspekcijskem potovanju na raznih bojiščih odsekih posamezne oddelke republikanske vojske.

škemu ministrskemu predsedniku, je vsekakor značilno za revnost te izdajalske klike, ki je ogoljufala narod in domovino, da je lahko končno ugotovila, da je bila sama izdana in prevarana. V cemeravih besedah roti »Italia libera« bankroterja Churchillja, naj se vendar v angleškem parlamentu in pri zavezniških zavzame za italijansko stvar ter naj ima odprte za grozno trpljenje italijanskega naroda.

V Hengjangu ujeti Američani

Tokio, 14. avg. Po navedbi tukajšnjih vojaških mest je prišlo pri zavzetju Hengjanga v japonsko ujetništvo tudi približno 20 ameriških častnikov. Pred nekaj meseci so bili poslani na to bojišče, da bi vodili obrambo te strateško važne točke.

Ti javni priznavajo, da so se njihovi ukrepi za obnovo in ozdravljenje izdane italijanskega ljudstva popolnoma izjalovili. »Ne da bi črhali, se podreamo težkim pogojem premirja«, pravijo v svojem pozivu Churchillju. »Pripravljeni smo popustiti, a ne moremo zakriti, da je naše trpljenje dejansko veliko in da nas tehnično obravnavajo kot sovražnike zaveznikov, naših osvobodilcev«.

Naivnost lista dosega svoj višek v vprašanju, da bi rad vedel, po kakšnih zakonih nameravajo Angloameričani in njihovi sovjetski prijatelji postopati z Italijo. Človek bi mislil, da so tudi že najbolj neumni Italijani opazili, da se ravna »osvobodilci« po enem samem zakonu, da namreč deželo po vseh pravilih svoje že čisto preizkušene umetnosti izropajo in ponižajo.

Nov udarec komunističnim tolpam na Balkanu

Berlin, 15. avg. Komunistične tolpe na Balkanu so se poizkušale v preteklem tednu zbrati na južni in jugozapadni srbski meji. Nemško vojaško vodstvo je pravčasno spoznalo ta načrt, tako da so bile uničene tolovaške skupine, ki so bile zbrane na Jastrebačkim pogorju. Nadaljnje večje tolovaške skupine so poizkušale vdreti v Srbijo preko doline reke Ibar z vzhodne Bosne in Črne gore. Nemške čete, podprte z muslimani, Srbi, Albanci in Hrvati ter s prostovoljci ruske narodnosti so v teh odsekih uspešno napadle tolovaje. Ob reki Ibar so se branile čete, ki so varovale dolino in železniško progo, v majhnih oporiščih. Te čete so sestojale iz prostovoljcev ruske narodnosti. Često je bilo v vsakem bunkerju le po par mož. Le tam, kjer se je tolovajev posrečilo, da so poginili v zrak bunkerje z njihovimi posadkami, ki so se borile do poslednjega moža, se jim je posrečilo prekorčiti reko. V Crni Gori in v Albaniji so nemške čete neprestano napadle tolovaje, ki so pritiskali na nova področja. V številnih bojih so utrpeli težke izgube. Tolovaške skupine, ki so bile zbrane v vzhodni Bosni, so se po za njih izgub polnih bojih umaknile proti jugu, pri čemer so nemške čete stalno zasledovale. Tolovaji so izgubili samo v 24 urah 1000 padlih.

Totalna mobilizacija tujih v češkomoravskem protektoratu

Praga, 15. avg. Nemški državni minister za Češko in Moravsko, SS-Obergruppenführer Frank, je sprejel večeraj člane vlade protektorata, da bi mu podali svoje predloge za totalno mobilizacijo v protektoratu Češke in Moravske. Predsednik vlade, pravosodni minister dr. Krejčí je izrazil voljo vlade protektorata, da se bo z vsemi silami zavzela za uspešnost totalne mobilizacije češkega prebivalstva. Državni minister Frank je pozdravil pobudo vlade protektorata. Izjavil je, da je samo po sebi razumljivo, da se protektorat kot sestavni del nemškega Reicha popolnoma udeleži te velike naloge ter s tem doprinese do končne zmage. Usoda Poljske dokazuje vsakemu Čehu, da ne gre pri tem le za koristi Reicha, marveč, da se istočasno reši predvarnostjo boljševiškega uničenja tudi češki narod. Pri tem velja tudi za čeha osnovno pravilo, da gre pri tem le za prehodne vojne ukrepe, ki bodo tem hitreje prenehali, čim odločneje bodo izvedeni.

Podel umor

Milan, 16. avg. V pretekli noči sta dva podla morila usmrtila letalskega inženjerskega Pehetija, pionirja italijanskega letalstva in starega fašista. Vdrla sta v njegovo stanovanje ter sta ga ponoči ubila pred očmi njegove žene.

Naročite se na romane „Dobre knjige“

DELAJSKI VESTNIK:

Za povezanost med stanovi

»Pripravljajmo z vsemi poštenimi silami pogoje za stalni mir med delodajalci in delojemalci.« S temi besedami, ki jih je med drugim spregovoril g. prezident div. general Leon Rupnik 6. avgusta 1944 na protikomunističnem zborovanju v Dev. Mar. v Polju, je znova potrdil program DPA. Poleg drugih nalog si je ta akcija zadala tudi to, da ustvari pravično razmerje med delom in kapitalom, kar je g. prezident v svojem govoru točno poudaril. Ta naloga pa je v sedanjih časih ena izmed najtežjih.

Svetovno življenje je po sebičnem kapitalizmu in ravno tako po sebičnem in razdiralnem komunizmu zanetilo po vsem svetu, rekli bi skoraj — da nepremostljivi vor sovražstvo med ljudmi, stanov in narodov. Posledice tega sovražstva so neprestani prepri, nesporazumi, državljanske in mednarodne vojne, da celo posamezni kontinenti se bojujejo med seboj. Tako nekateri seljanjo svetovno vojno imenujejo v učenem jeziku »transkontinentalno vojno«.

Pri nas doma

Pustimo zunanji svet in pogledimo pri nas doma, kako se pri nas dogodi razvijajo. Kar se dogaja v zunanjem svetu v velikem, se pri nas doma dogaja v malem. Tudi tu je svetovno življenje po nenasičenem sebičnem kapitalizmu in po vedno krvi lačnem razdiralnem komunizmu opravilo svoje delo. Tudi pri nas med narodom, med nami samimi se je zanetila borba, tudi pri nas so nastali skoraj nepremostljivi prepadi med posameznimi stanov.

Ne mislimo ugotavljati, kdo pri nas za vse to nosi večjo ali manjšo krivdo. Poleg žividstva, kakor smo omenili, smo več ali manj krivi za nered pri nas tudi mi sami. Poslušajmo, kaj nam govori k temu g. prezident div. g. Leon Rupnik:

»Zavedajmo se že vendar tega! Skrajno potrebno je, da prenehamo s politično razcepljenostjo. Komur se je pretežko ločiti od strankarskih, klikarskih ali celo osebnih spekulacij, naj se spomni našega trpečega kmeta in delavca, ki bosta nekoč marsikoga klicala na odgovor za vsa škodljiva podvetja, pa bo videl obenem tudi nesmisel svojih osebnih, nekritičnih sumenljajev, nevoščljivosti, zavisti in računov. Rajši se trudimo vsak po svojih močeh in zmognostih, da bomo končno premostili tuj vsprepad med posameznimi stanov. V edino uspešni, krepko skovani protikomunistični slovenski skupnosti pripravljamo z vsemi poštenimi silami prav po-

Sprejemanje poškodovanih bankovcev v plačilo

Seč pokrajinske uprave je z odločbo z dne 11. VIII. 1944. VIII. št. 2716 10 odredil, da morajo oblastva in uradi brezpogovorno sprejemati v plačilo tudi poškodovane bankovce in novčanice, ako so na njih številke še čitljive in so te na obeh straneh iste.

Gospodarstvo

Premoženjska likvidacija Jugoslavije

Gospodarski tednik »Südost-Echo« objavlja članek o razvoju premoženjske likvidacije Jugoslavije, v katerem navaja med drugim naslednje:

S sporazumom držav, ki so pridobile ozemlje Jugoslavije, je bilo 22. julija 1941 s posebnim sporazumom rešeno vprašanje premoženjske likvidacije bivše jugoslovanske države. Po tem sporazumu odpadejo nepremičnine in udeležbe pri podjetjih oni državi, kjer leži nepremičnina. Prav tako odpadejo hipoteke na ono državo, ki ima jamstva. Denarni dolgovi (dolgoročni in kratkoročni) se razdelje med posamezne države po določenem ključu, ki ustreza prebivalstvu posameznih področij. Tako je odpadlo na Hrvaško 42%, na Srbijo z Banatom 28% (od tega na Banat 4%), na Bolgarijo 8%, na Madžarsko 8%, na Italijo z Albanijo in Črno goro 8% in na Nemčijo 5%. Vsaka država prevzame na svojem področju obveznice, ki so v prometu. Če več prevzame, kakor ustreza ključu, ali če manj prevzame, se razlike obračunajo preko posebne obračunske blagajne v Beogradu. Za poravnavo teh saldov se lahko uporabljajo bodisi obveznice ali druge prevzete terjatve nasproti bivši Jugoslaviji. Upravne dolgovce bivše jugoslovanske države nastale iz raznih storitev za državo, za katere je država ostala dolžna mora poravnati ona država, v kateri je upnik 22. junija 1941 imel svoj sedež. Precejšen del upravnih dolgov odpade na Srbijo.

Vsi notranji dolgovi bivše Jugoslavije so znašali 30,5 milijarde dinarjev, od tega odpade 11,9 milijarde dinarjev na dolgoročne in 18,6 milijarde dinarjev na kratkoročne dolgovce. Zunanji dolg znaša 4 do 5 milijarde dinarjev, obveznosti na podlagi državnih garancij pa se cenijo pol milijarde dinarjev. Od državnih dolgov Jugoslavije je bilo v Srbiji prijavljenih 2568 milijonov, od upravnih dolgov pa 1800 milijonov.

Posebej je bilo rešeno vprašanje likvidacije bivše jugoslovanske Narodne banke. Plačilni nalogi v zvezi z likvidacijo Narodne banke so bili v Nemčiji, Madžarski, Hrvaški in Srbiji skoraj v celoti izvršeni. Prevzeta so tudi aktivna in pasiva, ali pa je prevzemanje v teku. Pretežni del zlatih in deviznih rezerv Narodne banke se nahaja, kakor znano, v inozemstvu. Menični portfelj Narodne banke je skoro v celoti likvidiran.

Pri likvidaciji Poštne hranilnice je izvršen prenos naložb ter hranilnih in čekovnih računov. Odprta vprašanja se še rešujejo. Tudi pri Državni hipotekarni banki likvidacija napreduje. Glede Državne obrtne banke je bilo dogovorjeno, da se obravnava kakor zasebno podjetje. Težave so nastajale pri likvidaciji Privilegirane agrarne banke, ker so bile ob bombardiranju uničene kartoteke z vsemi akti. Sedaj je treba podatke o kmetijskih dolgovih rekonstruirati. Povsod pa so bile izvršene transakcije za nemotno nadaljnje poslovanje. Razdelitev premoženja socialnega zavarovanja bo izvršeno po stanju zavarovancev in njihovem bivališču leta 1940. Državni fond še niso likvidirani, prav tako se bo likvidacija premoženja Sokola izvršila po meddržavnem dogovoru. Isto velja za terjatve med gospodarskimi zbornicami in za razne ustanove.

sebno pogoje za stalni mir med delodajalci in delojemalci«

V resnih časih resno delo

K delu za ozdravljenje naših notranjih ran smo torej poklicani prav vsi. Ali pa se mi vsi tudi tega zavedamo? Ali se zavedamo važnosti tega prevažnega dela? Naš najvišji predstavnik naše slovenske oblasti svojih besed ni govoril tja v en dan. On je gledal pred seboj našo bodočnost, bolnočnost našega slovenskega naroda. Tudi mi teh besed ne pišemo kar tako. Tudi mi gledamo na bodočnost našega naroda. Razume se, da mora biti lepša bodočnost našega naroda pri sreči vsakemu poštenemu Slovencu. Zato pa je dolžnost vsakega poštenega Slovenca, da prime takoj za delo.

Delavski stan je po svojih predstavnikih v odboru DPA že pričel svoje načrtno delo. Enako so delodajalci po svojih predstavnikih v odboru PAD pokazali svojo pripravljenost za načrtno sodelovanje za premostitev prepada med delom in kapitalom.

Le organizirano in vztrajno delo nam bo prineslo rešitev

Nova orožja

Vsaka vojska se je borila z orožjem svoje dobe in to je bilo toliko popolno, kolikor sta dopuščala izumiteljski duh ter tehnično znanje vsakokratnega pokolenja. Zato so se v zadnjih tisoč letih, če se ne oziramo na redke izjeme, borile enako oborožene vojske druga z drugo. Napad in obramba pa sta posebno v zadnjih sto letih dovedla do tolikšnega razmaha tehničnih vojnih pripomočkov, da se nam zdi, kakor bi bili v tem pogledu dosegli najvišjo stopnjo razvoja. To seveda ne drži, kajti vsako pokolenje je imelo takšno nazorjanja. Res je pa, da tiči v tem silnem stopnjevanju vojnih pripomočkov ter v viharnem tempu, s katerim se razvijajo, neki moment, ki v prejšnjih časih skoraj ni prihajal v poštev: moment presenečenja. Z drugimi besedami: moč je, da nastopi ta ali ona vojvoda se stranka s kakšnim novim, dotlej neznanim orožjem in si že s samo novoto ustvari neko prednost. Ker je tehnika v večini kulturnih dežel precej enakomerno razvita, takšno presenečenje ne more dolgo trajati, prej ali slej nastopi tudi nasprotnik s primernimi ukrepi proti takšnemu orožju, vendar se lahko dogodi, da ima ta ali druga stran po takšnem presenečenju neki, čeprav moralni, dobiček, ki ga nasprotna stran ne more več dobiti. V tem, kako dolgo traja presenečenje, tiči tedaj poglavitna sila vsakega novega orožja.

Nekdanja nepričakovana orožja

Zanimivo je, da je bil človeški duh vedno za nekoliko desetletij ali celo stoletij pred tehnično zmogljivostjo, pri čemer se nam na gole fantazije niti ni treba ozirati.

Nas današnji torpedo so izumili prav za prav že leta 1420, oziroma prej, kajti karat je italijanski inženir Giovanni Fontana prevel njegovo zamisel, menda od Arabcev. Ta Fontana je bil istočasno izumitelj raketnega pogona, kajti njegov torpedo bi moral poganjati dve na krmil nameščeni raketi. Toda tehnika je bila šele 1825, tako daleč, da je mogel Montgery zgraditi prvo črno za spuščanje torpedov, in šele 40 let pozneje je avstrijski inženir Luppis lahko zgradil prvi torpedo, ki je bil sploh praktično uporabljen. Ta torpedo pa tedaj ni bil več orožje, ki bi moglo koga presenetiti, kajti že davno pred njegovo praktično preizkušnjo v vojni so ukrenili že vse potrebno, da se vojne ladje proti njemu zaščitijo.

Ideja, da bi vojne ladje in civilno prebivalstvo napadali z bombami iz zraka, izvira od jezuitskega patra Francesca de Lana-Terzi. Mož pa je imel le domišljico, ki se tedaj ni dala izvesti, kajti ko je leta 1670. poskusil spraviti v zrak zrakovol, ki je bil sestavljen iz krogel, iz katerih je bil izpravljen ves zrak, in se to vozilo nikakor ni hotelo dvigniti, je pater izjavil, »da Bog izvedbe takšne zamisli ne dopušča, da bi preprečil posledice, ki bi ustvarile zmešnjavo na zemlji«.

Šele uspehi bratov Montgolfierov so spravili te stare ideje spet na dan in že l. 1784. je pruski vojaški inženir Hayne resno razpravljal o možnosti, »da bi se sovražnik presenečel z napadi iz zraka«. To pa je uspelo šele l. 1849. Avstrijcu Uchatiusu, ko je iz balona na topele zrak obmetaval Benetke z bombami. Te so bile seveda še prav majhne, njih naboj je bil šibak in škoda je bila neznatna, toda moralni učinek je bil ogromen. Vendar se je novo orožje uveljavilo šele v prvi svetovni vojni, ki je razpolagala s popolnejšimi zrakovoli in letali. Prvi nemški bombni napadi na angleške cilje iz zraka so bili pravo presenečenje, ki ga Angleži precej časa niso mogli paralizirati s primernim nasprotnim orožjem.

Ročne granate proti tankom

Presenetljivo orožje je bilo tudi prvo nemško voletoletalo, ki je iz velike višine zagnalo največjo bombo tiste vojne. Bila je dolga 4 m s premerom 50 cm, tehtala je 1100 kg in je imela 680 kg naboja. Jama, ki jo je izkopalca, je merila 18 m v premeru in je bila 6 m globoka.

V zvezi s tem naj omenimo tudi »presenečenje«, ki so si ga izmislili na Balkanu. — Da bi se odkrivali letalske letalca, ki jim je sestreljale opazovalne balone, so Srbi napolnili lutko z razstrelivom in jo postavili v ladico nekega balona. Letalca, ki je ta balon sestrelil s svetilno raketo, je ta nenavadna zračna mina raztrgala — a s tem se je ukana razkrinkala in do nadaljnjih podobnih dogodkov ni prišlo več.

Ceprav so tank kot orožje poznali že stoletja pred prvo svetovno vojno, je pomenil vendarle veliko presenečenje, ko so ga Angleži na francoskem bojišču prvič

uporabili. Ker na takšno orožje nihče ni bil pripravljen, je dosegel ogromen moralni uspeh. Toda ta ni trajal dolgo, Nemci so se kmalu naučili učinkovitega nastopa proti novemu orožju. To ni bilo kakšno novo protivno orožje, temveč so skozi line v tankih metalu v notranjost preproste ročne granate — postopek, ki je še do danes v rabi in ki uniči najzanesljivejši vsak, še tako močan tank. Seveda pa si je sedanja vojna omislila proti tankom še posebno orožja, topove, ki predrejo njihovi izstrelki tudi najmočnejši oklep bojnega voza. Prve takšne učinkovite topove so uporabili Nemci po decembru 1941, kmalu potem, ko so se na ruskem bojišču pojavili prosluli sovjetski tanki T 34, ki jim običajni obrambni topovi niso mogli do živga. Tedaj je nemški višji mojster Hayne iz vozila nemškega tanka 3 in uple-

Lovci padalske divizije v boju mož proti možu

Srditi boji vzhodno od Orne — Postojanke pred St. Nazairom trdno v nemških rokah

Začelo se je z orjaškim ognjenim valjarjem iz sto in sto topovskih cev, havič in mnogetov. Cele ure je bilo ozračje napolnjeno s tuljenjem granat in bomb ter s skikanjem izstrelkov strojne. Nekoliko ameriških topniških polkov je neprestano metalo bobnajoči ogenj na postojanke nemških padalcev. Kakor vedno, je sovražnik tudi iz izredno širokogrudno trafil svoje strelivo, pripravljajoč ugodne pogoje za velenapad. Američani so s to ogromno uporabo municije hoteli zvrniti z zemljo nemške postojanke, da bi potem previdno prodirali s svojo pehoto in s svojimi oklopniki.

Samo na neko postojanko strojne nemškega padalskega bataljona na jugovzhodu St. Loja je v teh urah padlo nič manj kakor 7000 topniških izstrelkov, postojanka pa je imela vseh le devet mož. Ko je sovražnik po tej blazni ognjeni plohi prelozil obstreljevanje na neki drugi odsek, je zlezlo tih devet mož skozi kupe nasute zemlje zopet na dan, pri čemer so ugotovili, da je bil le eden izmed njih lahko ranjen. Kmalu nato je ameriška pehota v množicah prešla v napad na nemške postojanke in ta deveterica je streljala zopet ognjevitno in zagrizeno, kakor da se prej ni nič zgodilo. Ob njihovi hrabrosti se je razbil naskok prvih sovražnih valov.

Nato so prišli sovražni bombniki, ki so kakor sršeni rojili nad postojankami nemških padalcev. Poili dve uri so leteli preko obzorja ter doslovno tlakovali ozemlje z bombami. Zopet se je zgodilo, to, česar sovražnik nikoli ne more razumeti: Tudi ta ogromna potratna vojna materiala, ki je dosegla svoj vrhunec z več tisoč tonami bomb, ni mogla nemškega vojaka pregnati z njegovih postojank. Ameriški ujetniki so kasneje priznali, da bi bili že davno ušli, ako bi morali vzdržati tako silovito ploho bomb.

Komaj se je zadnji ameriški bombnik obrnil proti severu k povratnemu poletu, je že sovražnik pritisnil s silno pehoto premočno na desno krilo polkovnih postojank. Padalci, ki so bili doslej dobro skriti v zemlji in v grmovju, skočili iz svojih kritij, toda ne streljajo še. Ko pa se prvi valovi napadalcev približajo na kakih sto metrov, jim udari nasproti besen ogenj iz strojne, brzostrelke in karabin. Američani pač poskušajo prodreti naprej z množico pehote, ko pa v njihovih vrstah zazijajo vedno večje vrzeli, se napad ustavi in Američani se vrnejo na svoja izhodišča.

Medtem se je sovražnik previdno dotikal s svojimi oklopniki levega krila. Bojni vozovi se pomikajo po tleh, ki so enako ugodna za napad kakor za odbite napada oklopnikov. Ameriški oklopniki so se pod zaščito seči, vrbovih grmov in manjših gajev lahko neopazno približali nemškim postojankam, toda tudi branitelji — ko dobro skriti in lahko pričakujejo najugodnejšega trenutka, da planejo bliskovito iz svojih kritij ter napadejo oklopnike.

Sovražniku se je z množico njegovih oklopnikov pač posrečil vdor v nemške postojanke. Nekateri njegovi bojni vozovi so dospeli celo tesno do polkovne bojne postojanke. Ta čas je poveljnik v vsej naglici zbral nekoliko bojnih čet, jih izpopolnil s pisarji, kurirji in moštvom kolesarskega voda. Tudi poročevalci so v teh

njenih ruskih topov sestavil protitankovski top, ki je postal prav kmalu groza vseh T 34.

Presenetljiv učinek »letečih bomb«

Od vseh orožij se je v zadnjih dveh desetletjih letalsko orožje seveda najbolj razvilo. Ne samo, da so vojna letala danes ogromna, prave »leteče trdnjave«, temveč tudi njih brzina je silovito narasla. Na tem področju si presenečenja sledijo tako rekoč vsak dan. A največje presenečenje pomeni pač novo nemško orožje »V 1«, ki je zadelo popolnoma nepripravljenega nasprotnika in mu ta še danes ni našel primernega ukrepa. Celo Angleži sami priznavajo ogromni moralni učinek »letečih bomb«. To je pa, kakor že omenjeno, poglavitna stvar vsakega novega orožja, ki naj pomeni presenečenje. Moralni učinki so že marsikatero vojno drugače zaključili, nego se je komu prej sanjalo.

četaš. Z dvema možema se skuša podčastnik S. pripeljati k najbližjim oklopnikom. Njegov poskus se najprej ponekreči zaradi hudega ognja. Trije možje morajo nazaj. Kmalu pa poskušajo napad znova. To pot se jim posreči, da skriti za živo mejo, prodor prav blizu do oklopnika. Iz razdalje osmih metrov vrže desetnik L. granato na oklopnik, toda v razburjenju je slabo meril ter zadel samo top oklopnika. Sicer je sovražnik s tem orpan svojega najučinkovitejšega bojnega orožja, vendar desetniku ta delni uspeh še ne zadostuje. Zato iztrga najbližjemu tovarišu granato iz rok, skoči iz kritija in z naglimi koraki steče proti ameriškemu oklopniku. Bliskovito vrže svojo granato v stolpno odprtino in izgine za sečjo. Nekoliko sekund nato se dvigne proti nebu ogromen ognjen steber. Ameriški oklopnik je zletel v zrak, ker se mu je vnela municija in niti en mož posadke ni prišel živ iz razbitega bojnega voza. Večini drugih oklopnikov, ki se jim je posrečil vdor, ne gre dosti bolje.

Medtem je sovražnik začel znova z bobnajočim ognjem, ker se je izjalovil njegov napad s pehoto in z oklopniki. Zopet preteče ena ura besnega obstreljevanja, nakar preidejo v vseh odsekih polkovnih postojank sovražna pehota in oklopniki v čelni napad. Kakor so izpovedali ujetniki, je sovražnik za ta nastop pripravil celi dve pehotni diviziji. Prodori v nemške postojanke so neizogibni, toda povsod vržejo na brzo roko zbrane nemške bojne skupine sovražnika nazaj. Cele ure traja ogorčena borba s sovražnikom, ki se mu je na več mestih posrečilo prodreti v postojanko, in ki skuša vdorne točke obrzati z novimi ojačenji, toda več kakor enkrat poženejo nemški vojaki sovražnika nazaj, čisto s prav skromnimi silami. Kljub težkemu obrambnemu boju imajo nemški padobranci še dovolj moči za silovite protinapade.

Veliki prodor, ki ga je hotel sovražnik doseči z uporabo dveh pehotnih divizij, z množico oklopnih sil in s točo granat in min, se je popolnoma izjalovil. Sovražnik je pri tem utrpel izredno težke izgube ljudi in vojnega materiala.

Vojni poročevalec Wolfgang Kuchler.

Najdeno in izgubljeno

Seznam najdenih predmetov, prijavljenih upravi policije v Ljubljani v mesecu juliju 1944:

Črna denarnica z vsebino cca 1000 Lir; dva bankovca po 100 Lir; trije ključ: na obroku; dva skupaj zvezana ključa; črna denarnica z različnimi malimi slikami in nekoliko lir; možni naložniki z dozdovno zlatim okvirjem; ženska kromirana zapetna ura z zlatimi »krogi«; kromirani delom sporne; prometna knjižica za dvokolo glaseča na ime Grmek Anton; temnomoder ženski »Panama«; klobuk; stekleno nalivno pero z zlatim okovanim držajem.

Seznam izgubljenih predmetov, prijavljenih upravi policije v Ljubljani v mesecu juliju 1944:

niklasta enokrovnna ura z zlatimi »Omegi«; tenko srebrno veržico; rezervno gumijasto kolo od voza; osebna izkaznica na ime Carl Marja; denarnica z vsebino 770 lir in potrdilo od urarja; osebna izkaznica na ime Otrn Jakob; osebna izkaznica na ime Končan Angela;

zapetna ura z zlatimi »Elexion Kronometre«, usnjena ženska torbica z malo črno denarnico z vsebino 600 lir; štiri slike in računi na ime Cmerman Angela; osebna izkaznica na ime Kralj-Bračić Antonija; damska pozlačena zapetna z vdelanimi rdečimi kamni; damska zlatna zapetnica iz ovalnih členkov; modra usnjena listnica z vsebino 800 lir, železniško legitimacijo in tobačno karto na ime Boh Anton; šestogleda zapetna ura z zlatimi »Eta lto« na črnem usnjenem jermenčku; damska srebrna zapetna ura na kovnem jermenčku; zlatna zapetnica v obliki obročka z vdelanimi rožami; okrog 20.000 lir v bankovcih po 1000, 500 in 100 lir; rjava usnjena aktovka z jopico, kopalno obleko, čevlji, brisačo ter malo toaletno torbico; oblačilna nakaznica za novoporočence na ime Vandot Stefanja; zlati svetinjski; platnena listnica z vsebino 1.500 Lir, osebno »kaznično« ter več drugimi dokumenti na ime Bolta Ivan; osebna izkaznica na ime Kuntarič Elizabeta; črna listnica z vsebino 185 lir ter osebno izkaznico na ime Judež Leopoldina; denarnica z vsebino 320 lir in garancijskim listom; rdeča denarnica z vsebino bankovca za 1000 lir in nakaznico za mlo; ženska denarnica z vsebino 150 lir ter osebno izkaznico na ime Kocutar Ema; prometna knjižica za kolo na ime Božičević Franc; denarnica z vsebino 1200 Lir ter osebno izkaznico in drugimi dokumenti na ime Antič Nikola; osebna izkaznica na ime Novljan Rozalija in poročni list na ime Kastelec Rozalija; rumena kuverta z nekaj stotaki in šop raznih ključev; zapetna nkljasta ura; osebna izkaznica na ime Battello Božo; osebna izkaznica na ime Vidic Jože; dodatna živilska nakaznica na ime Lap Marjana; osebna izkaznica na ime Bonač Josipina; osebna izkaznica na ime Kovač Marija ter oblačilna nakaznica na isto ime; osebna izkaznica, propustnica in begunska izkaznica na ime Nehla Frančiška; papirnat zavitek z vsebino

1.440 lir; rjava usnjena listnica z vsebino 300 lir ter prometna knjižica za kolo na ime Klančič Norbert; osebna izkaznica na ime Tome Ana, osebna izkaznica na ime Tepina Amalija; listnica z osebno »kaznico in tobačno karto na ime Škrbec Ivanka; rjava usnjena denarnica z 225 lirami; zlati zapetnica; tri živilske nakaznice za mesec julij na imena Poženec Irena, Josipina in Ivana; ženska zlati zapetna ura podolgovate oblike na usnjenem jermenčku; osebna izkaznica na ime Debevo Alojzija; osebna izkaznica na ime Lužar Franc; osebna izkaznica na ime Seliskar Ivan ml.; osebna izkaznica in potrdilo glede vojaške službe na ime Smalec Jože ter 716 lir gotovine; papirnat zavitek s plavalnimi hlačami ter etui; z raznimi malenkostmi; štiri živilske nakaznice na družino Rajhar Silvester; srebrna ročna zapetna ura; osebna izkaznica na ime Cvetko Anton; črna usnjena ročna torbica z osebno izkaznico in propustnico na ime Gruden Anica in 340 lirami; osebna »kaznica na ime Glavan Alojzij; zlati ženska zapetnica z okroglimi členi; težka 11 gramov; osebna izkaznica na ime Jeglič Anton; rjava usnjena listnica z osebno izkaznico na ime Kocijančič Viktor ter 250 lirami gotovine; usnjena torbica z osebno »kaznico in propustnico na ime Mirvar Rudolf; zlati pletena zapetnica v debelosti svinčnika; denarnica črne barve z vsebino 750 lir; živilsko nakaznico in drugimi listinami na ime Jevnič Ana; ročna torbica z osebno izkaznico na ime Berdavs Majda, dva prometna knjižica na ime Berdavs Milan in Berdavs Tika ter malo denarnico z vsebino 140 lir; damska krom zapetna ura z zlatimi »Jungland« na krom veržici; osebna izkaznica na ime Bračič Julija; rjava aktovka z otroškimi plenčami, barvast mrežo, ključem ter malo denarnico z vsebino 40 lir; žepna ura; osebna izkaznica na ime Gaberšek Majda.

Drobne novice iz Novega mesta

Preskrba drv. Mestna občina si prizadeva preskrbeti prebivalstvo najnujnejšo količino drv. Iz tega razloga bo vodila točen nadzor nad uvozom drv v mesto. Za vsak uvoz drv v mesto preko blokov je potrebna od 7. avgusta dalje uvozna dovolilnica, katero bo izdajalo mestno županstvo in velja 2 liri. Onemu, kdor bi uvažal dva brez dovolilnice, se bodo drva na bloku zaplenila v korist občine.

Brezplačno zdravljenje siromašnih. Prebivalstvo na Dolenjskem se obvešča, da posluje v bolnišnici zela Usmiljenih bratov v Kandiži ambulatorij za pregled in zdravljenje siromašnih civilnih bolnikov brezplačno ob delavnikih od 11 do 12 in od 15 do 16, v nujnih primerih tudi druge ure. V pregled in zdravljenje se sprejemajo samo moški ubožni bolniki, ki morajo svojo ubožnost izkazati s pravilno opravljenim ubožnim spričevalom občine svojega bivališča.

Odpis davkov. Davčna uprava vabi vse davčne zavezance zgradinarje, pridobne ter davka na poslovni promet, ki mislijo, da imajo pravico do odpisa neposrednih davkov zaradi vojnih dogodkov (požari, porušene ali prazne hiše, prenehanje obrti zaradi smrti, odsotnosti ali vpoklica pod orožje), da najkasneje do 30. avgusta predložijo davčni upravi zadavne prošnje za odpis omenjenih davkov. Prošnje naj se vložijo ločeno za vsako vrsto davka in naj bodo zadostno utemeljene, podprte z dokazi in morebiti overjene po pristojni občini ter karkovane z 8 lirami.

Grmska vrtnarija je bila pred vojno edina med Ljubljano in Karlovcem, ki je gojila poleg sadik in zelenjave tudi razne lončnice in drugo cvetje. Za agala je poleg domačega gospodarstva, v katerem se je hranilo pred vojno okoli 100 oseb, vse mesto in okolice daleč naokoli. Za časa italijanske okupacije je zalagala z zelenjavo vse oficirske menze in pošiljala blago celo v Trnaje, St. Jernej, Metliko, Črnomelj in drugam. V prvi vrsti pa je bilo postreženo civilnemu prebivalstvu. Vrtnarija je imela na trgu stojnico, kamor je vozila vsak ponedeljek in petek blago napredaj. Pozneje je to opustila, saj so gospodinjke dobile na lico mesta vse za potrebe. Na približno nekaj manj kot dveh hektarjih goje danes vse sadike in vso zelenjavo. Posebno odlična je neka vrsta paprike in neka vrsta glavate solate. Izmed 25 poskusnih vrst stročnega fižola so se obnesle odlično 4 vrste zgodnjega nizkega stročnega fižola, visokega pa 3 vrste. Vse te sorte so že zelo razširjene po Novem mestu in okolici. Izmed poznih vrst pa so se obnesle 3, ki so dobre v stročju, kot tudi luščene. Paradižniki so kazali letos odlično, a jim je toča zelo škodovala, ker je posebno okoli Grma grdo gospodarila. Kapusnice, poseb-

no zgodnje, so zelo dobre, še boljše pa bodo pozne sorte. V 3 rastlinjakih gojijo sadike in nekaj lončnic. Vrtnarski mojster g. Zrnc Franc, ki dela samo z enim pomočnikom od zore do mraka, ne more za dovoljiti vsem ljudem. Vseh 19 let, odkar je na Grmu, ni bilo še nikoli tako pomankanje delovnih moči. Nujno bi potreboval vsaj 2 vajenca, ki bi imela veselje do vrtnarstva. Dela in jela je dovolj, a pridnih rok ni. Danes, ko ima Novo mesto mnogo beguncev, ne more zadostiti vsem potrebam in povpraševanju po zelenjavi. Zanimivo je, da se cene prvotnih zelenjavi nižje od cen, ki jih nastavlja okoljske kmetice za manj dobro blago!

Več reda. Gneča pri mesarjih je včasih tolikšna, da je človek v resni nevarnosti, da se poškoduje. V interesu prebivalstva samega je, da se ob vsaki taki priliki postavi v vrsto. Tako bo prodajalec delo olajšano, prodaja pa bo šla hitreje od rok. **Begunci.** V Novo mesto je prišlo več beguncev — žensk in otrok ter nekaj moških, ki so pribežali iz Soče v Zumberku preko St. Jerneja. Priporočajo, da je v Zumberku skoro vse uničeno od tolovajev in da ljudje beže na vse strani, ker ne morejo vzdržati takega življenja. Mnogo se jih je javilo k domobrancem.

Kopalna sezona je na višku. Zaradi uradne prepovedi kopanja se kopalci poslužujejo pripravnih mest ob Krki na železniškem mostu. Starši naj ne pustijo otrok brez nadzorstva v nevarno Krko. Še posebno pa naj pazijo čolnarji v lahkih sandolinah, zlasti neplavalci. Ker je ob bregu Krke mnogo čreplj in druge navlake, je treba še prav posebno pozornosti, da se kdo ne obreže.

Smetišče na Ločenski cesti oz. Strmem bregu nad Krko je vsakokrat nekaj boljše-ga. Ze cesta sama, ob kateri stoje prav lične hišice in vile, je poglavje zase. Razbita je in razruvana, poleti toneča v prahu, ob vsakem deževnem vremenu, zlasti jeseni in spomladi v blatu, pozimi pa zasuta s snegom in snežno bregom, da se komaj prebiješ skozi. Da pa je k vsemu temu še primeren zaključek so pred nedavnim časom prenesli z Loke na cesto, ali boljše rečno na njen podaljšek Strmi breg, kakih 100 metrov od zadnje hiše, mestna smetišče! Tu je nagromadeno vsakovrstna nesnaga vsega mesta, ki po cele tedne gnije in razširja po okolici neznošen smrad. Nemalokaterkrat se smeti tudi vžgo in tle dneve dolgo ter s svojim blagodejnim dimom in vonjem opajalo vso okolico, zlasti pa hiše Ločenske in Seidlove ceste. Pred kratkim so na smetišče napeljili nekaj voz gnilega krompirja, ki pošastno smrdi. Ali bi ne bilo v teh časih, ko se s strani oblasti tako poudarja, prav, da bi smeti odlagali na kak drug od mesta in javne ceste bolj oddaljen prostor?

KULTURNI PREGLED

Divjina cvete

Roman pisateljice Norah Lofts »Divjina cvete«, ki ga je pravkar izdala »Domovina« (Ljubljana, 1944, Narodna tiskarna, 200 str.), je roman iseljenec. Pisateljica je postavila dejanje v 17. stoletje, ko so nevedne gospodarske in kulturne razmere pospeševale ubeg z britskega otočja v taktar še deviško in svobodno Ameriko, kjer so se odprale podjetnosti in pogumim ljudem široke življenjske možnosti. V tem splošnem okviru pa se razvija zanimiva življenjska usoda pohabljenca, ple-miškega sina Filipa Ollenshawa, ki prihaja že zgodaj navzkriž s svojim lahkoživim in čimnim očetom ter premaguje občutek telesne manjvrednosti z neustlišno ljubeznijo do lepe Linde, zlasti pa z udeležbo pri naselitvi kveverske skupine v ameriški divjini, kjer pionirji s plugom in puško pridobivajo tla civilizaciji in napredku.

Roman »Divjina cvete« je poln izredno razgibanega in poneh od kar avanturistično »napetega« dejanja. Ze sam opis Filipove mladosti, stiki tega zapostavljenca in zanimivostna ple-miškega sina z vaškim kovačem Shadom, ki ga pozneje obesijo, ker je ubil birača, Filipov odnos do očeta, seznanitev s pisateljem, popotnikom in kolonizatorjem Natanelom Gorejem in prihod čudaka Seabrooka in njegove lepe hčere Linde v podčeljsko samoto, sumljivo vanstvo Filipovega pohotnega očeta — že to nudi bralcu obilo fantazijske paše. Sepavi Filip se zaljubi v Lindo in razkrije ji in njenemu na pol blaznemu očetu, kakšne namene ima z dekletom njegov oče, sam pa izvabi od očeta toliko denarja, da odpotuje v London, hotoč pripraviti Lindo in njenemu oče-

tu varnejše zavetišče. Toda v Londonu ga napade kuga, že ga hočejo živnega zakopati, vendar se reši in se vrne ves razcapan na svoje stanovanje, ker so ga medtem v veri, da je že mrtev, dobobra okradli, tako da je prav rešil le golo življenje. Tedaj izve, kaj se je medtem zgodilo z Lindo: njenega očeta so kot »čarovnika« ubili, pri čemer je imel prste vmes Filipov oče, ki se je zdaj hotel polastiti Linde, a mu ni uspelo. Dekle se je rešilo tako, da se je omožilo s kmečkim fantom Elijem Makersom, premočrtnim in energičnim človekom, ki pa je fanatičen puritanec. Filip hoče po vsej sili ostati v Lindini bližini, zato s odloči, da proda očetu svojo prvenstvo pravico in s tem denarjem se pridruži kveverski skupini, ki jo Natanel Gore vodi v Ameriko, kjer je izbral zanj novo domovino v svobodni divjini. — V drugem delu romana vidimo te iseljenke na poti čez ocean in od tod od Salemskega pristanišča z vozovi daleč čez divjino v obljubljeni kraj. Med potjo zadenejo ob selšče, v katerem pravkar razsaja kuga, in skupina najodličnejših mož tvega samarjansko službo pri teh ljudeh. Žrtve njihove ljubezni do bližnjega postane samo voda odprave, plemeniti in učeni filantrop Natanel Gore, za njim prevzame vodstvo Filip. Po hudem naporu prispejo naposled vsi skupaj v zaželeno dolino Navkatska. Cilj daljine in mučne poti. Tretji del nam opisuje, kako se skupina iseljenecv, ki je prispela z ženskami, otroci, orožjem in živino, vživlja v nove razmere; postavijo si najprej skupno hišo, nato pa posamezne bajte, ki si jih zgrade rod-bine. Tako nastane selšče, v katerem se za-

čenjajo po svoje razpletati rodbinske vezi in soseska počasi narašča in se razvija v delu in skrbih, ki jih prinaša vsakdanje življenje. Budno oko puritanskih voditeljev Elija in pastirja Tomaža skrbi za pravost v tem selšču in včasih prenapetost strune, kakor v primeru uboge Mahitabele, ki postaja nezakonska mati in nato s samomorom plača svojo krivdo. Filip, zdravnik Mike in še nekateri se upirajo pretirani puritanski strogosti in majhna občina je tako že notranje razklna, kar se pojavi indijanska nevarnost. Zdj se napeto dogajanje storičuje od strani do strani. Elija in Filip doživita v boju z rdečekočjo posebno strašno usodo, vzlic vsemu pa se rešita, medtem ko ju čaka doma hudo razočanje. Linda, v kateri je Elija ljubil mater svojih otrok, Filip pa svojo prvo in največjo ljubezen, ki se je ni upal niti priznati, zapusti z zvezljivcem Geoffreym dom in naselbo Z on, da naposled uresniči svoj ljubezenski sen, ki ga ni mogla ostvariti ne z Elijem in ne s Filipom. Filip si vzame čvrsto ciganko Judito in začenja pozabljati Lindo, ki je — nedosežna in nedosegljiva z nj, hrabrega pohabljenca — toliko pomenila v njegovem življenju, saj ga je ljubezen do nje nekončno obožavala. »Meni je bila Linda pogum in pobuda. Zavoljo me sem si bil zastavil naloge, katerih bi se bil morda vse življenje plašil. Napolnil sem svoj prostor na svetu, kakršen doživljam možu. Zaradi Linde sem pobegnil izpod nevedne rodne strehe, ubegnil sem nasilju svojega očeta, igu svojo telesno nemanjkljivost ... Linda mi je dala več, kakor se je sama zavedala — ne le po-zje, klica pomladi, mesečine, zvezd in cvetja, temveč tudi skromno prozo življenja — neodvisnost, domovino, sočni domači kruh v mojem predalu ...«

Roman je po svojem značaju ljudski, vendar je lepo spisan in mu je treba priznati tudi

neko umetniško pomembnost. Bere se izredno prijetno, iz njega čutimo vonj nove roman-tike. Prevod K. Špurove je gladek in lep. Omenjam samo nekatere malenkosti, ker se v raz-nih prevodih večkrat ponavljajo: ni dopustno reči, da bi kdo poročil dekle, če je ženin; po-ročilo samo duhovnik. Na str. 97. beremo: pred dvema leti (prav: dvema letoma). Na dveh mestih (181. 187) čtamo o parobku gozda, s čimer misli prevajalka rob gozda, v resnici je parobek nemški Baumstumpf. Tudi to napako rabo smo že marsikje zasledili. Roman »Div-jina cvete« je hvale vredna pričetna stvaritev in lahko po vsej pravici pričakujemo, da se bo uvrstil med naše najbolj čitane slov-stvene novosti.

Grafenauerjev »Boj za staro pravdo«

O uporih slovenskih kmetov v tistih ne-mirnih desetletjih, ki so nastopila za Evropo okrog l. 1500, so pisali že razni do-mači in tuji avtorji. Vzlic temu sta ostala zunanji potek in notranja struktura prvih kmečkih uporov dokaj nejasna. Mladi zgo-dovinar dr. Bogo Grafenauer je v svoji inavgurralni disertaciji »Boj za staro pravdo. Slovenski kmet ob koncu 15. in začetku 16. stoletja« (Ljubljana 1944, samo-založba, 152 strani) kritično posegel v vso dosedajšnjo stvarino, obdelal arhivalne vire in se z metodično pozornostjo sodobnega zgo-dovinarja ustavil pri treh nalogah: Ugoto-vitvitar se da natanko zunanji potek vsega uporniškega gibanja, preiskati problem no-tranje strukture prvih kmečkih uporov pri nas in najti zgodovinsko zvezo med kmeč-kim gibanjem in splošnim družbenim in gospodarskim položajem in razvojem kmečkega stanu na Slovenskem.

Disertacija dr. Boga Grafenauerja odgo-varja na ta vprašanja in nam tako nudi dokaj podrobno in kar moči zanesljivo po-dobo začetkov, razvoja in poloma, pa tudi vzrokov in posledic enega najpomembnejših pojavov v socialni zgodovini sloven-skega naroda. Knjiga, ki bodo o nji po-vedali meritom besedo znanstveni kri-tiki, je sad temeljitih zgodovinskih preučevanj in pomeni tehten dosenek v sloven-ski zgodovinsko-znanstveno slovstvo, ven-dar jo bo z zanimanjem prebral tudi iz-obraženez drugih strok, saj bo našel v nji marsikaj značilnega o položaju slovenskih kmetov pod fevdalizmom in o silovitih, če-prav brezuspešni borbi kmetov zoper trdo pest in zlorabljenost moč privilegiranih sta-nov.

V uvodu nakazuje pisec literaturo in problem, nakar podrobneje opiše in označi vire g'de njihovega pomena in verodo-stnosti. Prvo poglavje z naslovom »Slo-venija ob nastopu nove dobe« se bavi s položajem naših dežel in njih ljudstva ob koncu srednjega veka, v tej tipični pre-hodni dobi, »ko je umiralo staro in se po-rajalo novo, oboje pa še dolgo v pisani mešanici živelo drugo od drugega«. Pisec prikazuje najprej tedanje gospodarstvo in posveča posebno pozornost nastajanju nove državne organizacije, namreč globoko segačijočim upravnim prestrukturam tedanje fevdalne države na področju finančne, sodne in vojaške organizacije, njenemu vedno večjemu razvoju k uradniški upravi in vladarjevemu absolutizmu. Nato pokaže pisec v nekaj obrisih še tedanjo politično in cerkveno krizo. V drugem poglavju »Slovenski kmet v poznem srednjem ve-ku« opisuje Grafenauer položaj kmeta v 12. in 13. stoletju, ko je kmet stal soraz-merno dobro, prehaja k prikazu kmetove-ga položaja v zvezi z zemljiškim gospod-stvom, se bavi z vzroki krize, ki je vedno

Kronika

*** Znanost v totalni vojni.** Misel osredotočenja vseh sil nemških visokih šol je dalj poudarila na delovni sestanku, katerega je sklical predsednik nemških docentov Gauleiter dr. Scheel. Na tem sestanku je sklical poudarila, da je nemška znanost bolj nego kdaj poprej poklicana sodelovati v sedanji odločilni borbi za zmago. Vsak pravi nemški znanstvenik mora biti z vsemi svojimi silami na razpolago domovini in Führerju ter jima služiti z dušo in srcem. Po Gauleiterjevem nagovoru, so se oglašali k besedi še drugi vidnejši člani proforskega zbora nemških univerz.

*** Omejitve v obratovanju kinematograf.** Kakor je izjavil nemški državni opomočeneec za totalno vojno, je treba uvesti nekatere nujne omejitve tudi v kinematografskih obratih. V bodoče se ne bodo smeli izdelovati nobeni tekmovalni filmi in se tudi ne bodo mogli predvajati. Izdelovanje kulturnih filmov, ki niso v zvezi z oboroževalno in vojno industrijo, bo v bodoče prav tako izostalo. Glede lastnih kinematografov je določeno, da ne smejo oddajati svojih podjetij v najem, temveč jih morajo voditi sami. V kinematografskih podjetjih morajo biti vsi delavci opravljati službe vratarjev in dodeljateljev sedežev, temveč se smejo za to zaposliti samo ženske v starosti nad 50 let. Prepovedano je nadalje javljanje občinstva v kinematografe s plakati in letaki, prodajati pa se tudi ne smejo umetniške razglednice z nastopajočimi filmskimi igralci. Cimprej se morajo izenačiti cene za vstopnico, tako da ne bo imel v tem pogledu noben obiskovalec kinematografskih predstav prednosti in ugodnosti.

*** Prava zima v Argentini.** Iz Buenos Airesa poročajo, da je nastopil v Argentini nepričakovan hladen val, ki so ga občutili zlasti v vzhodnih argentinskih pokrajinah. V Cordobi in Tucumanu je padlo živo srebro na 22 stopinj pod ničlo, v Salta pa je kazal termometer celo 29 stopinj mraza. Argentinska prestolnica je imela 5 stopinj pod ničlo.

64, 8, 82, 48,

so izžebane številke bibliofilske tombole za trojke.

Trojko je zadel, kdor ima eno številko od dvojk in še dve danes objavljeni, ali vse tri nove v eni izmed vodoravnih vrst. V trojke so uvrščene knjige: Cvet in sad, Oljki, Na vakance, Sonetni venec, Zbornik Z P in še Tavčarjeva novela: »Cvetje in jesenje«.

Prihodnje izžebane številke za četverke bodo objavili v nedeljo 20. t. m. Vse tablice, s katerimi ste zadeli, izločite od igre!

Iz Ljubljane

u— Nova grobova. Umrila je veleposestnica v Borovnici gospa Franja Kobijeva. rojena Zitnik. Pokojna je bila najboljša mati svojim otrokom in ljubezniva babica svojim vnukom in pravnukom. Njen rod je eden najbolj uglednih in premožnih med slovenskimi pridobitnimi krogi. Zemске ostanke blage gospe bodo prepeljali v njen rojstni dom, odkoder bo pogreb v petek ob 9. dopoldne na farno pokopališče v Borovnici. — Po dolgem trpljenju je preminil učitelj g. Maks Zupančič. K večnemu počitku ga bodo spremenili v četrtek ob pol 15. iz kapele sv. Krištofa na pokopališču pri Sv. Križu. — Pokojnika naj bo ohranjen lep spomin, njunim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

u— Maša zadušnica za pok. dipl. tehnikom NIKOLAJEM PETKOVSKOM bo v petek 18. avgusta ob 8. uri v farni cerkvi sv. Petra.

u— Sekanje drv v šišenskih gozdovih. Prihodnji ponedeljek 21. t. m. ob 8. uri zjutraj se bo pri hotelu »Bellevue« sestala komisija mestnega preskrbovalnega urada, ki bo določila, koliko drv morajo oddati posestniki gozdov v k. o. Sp. Šiška na Šišenskem hribu in Mostecu. Pregled se bo začel na gozdnih parcelah pivovarne Union. Posestniki gozdov so vabljeni k ogledu.

u— Sladkorne bolne, ki neobhodno potrebujejo insulin, naj ordinirajočim zdravnikom s potrebnimi nakazili in potrdilji napotijo v splošno bolnišnico v ambulatorij za diabetike, kjer jim bo določena in nakazana množina insulina, ki ga bodo dobivali v za to določenih lekarnah.

u— Mestno kopališče v Prečni ulici bo zaradi snaznega od srede 16. t. m. pa do 31. t. m. zaprto.

u— Življenjski praznik otroške dobronice. Včeraj je obhajala svoj 50. rojstni dan gospa Roza Kunz, soproga industrijskega. Ob njenem jubileju so se je spomnili poleg svojcev zlasti številni reveži, ki jim je bila slavljenka vedno radodarna dobronica, še posebno v lepem spominu pa jo imajo otroci, ki jih je gospa pred vojno vsako leto obdarovala za Miklavža in Božič. Gospo Rozo Kunzovo poznaajo po njeni ljubeznivosti in dobrotljivosti zlasti v

bolj stiskala veliko zemljiško gospodo prav kakor od nje odvisnega kmeta, navajala nova bremena, ki so zadela kmete ob koncu 15. stoletja in opisuje kmečko reakcijo nanje; tem obremenitvam s strani graščakov so se pridružila še visoka državna bremena, delno posledice nove državne organizacije in turških napadov, pri čemer se je vsa teža položila zvalila prav na kmečke sloje. S tem v zvezi je nova, še hujša kriza kmečkega gospodarstva. Nastajajo spori z mesti za trgovino na deželi, tako ojačeni pritisk vodj čedalje bolj v upore. Pisec torej odklanja mnenje tistih, ki sodijo, da je bil podložnikov gospodarski položaj pri nas ugoden in da se je upiral samo zaradi nezadovoljstva socialnega stanja; takisto ni iskati vzrokov samo v samovoljnem zatiranju podložnikov po njihovih gosposkih. »Globeke, prav v vse življenje posegajoče spremembe so bile podlage, nastajanje centralne organizacije in pojav uporov drugod opora, stara pravda bližnji, pravice goriških in tirolskih, morda celo švicarskih kmetov pa deloma še nezaveznost daljnji smoter.« Iz teh vzrokov je po pristiskom naraščajočih bremen zrastle gibanje, ki je privedlo do kmečkih uporov.

V nadaljnjem poglavju se bavi pisec s prvimi kmečkimi upori pri nas, nakar prehaja k slovenskemu kmečkemu uporu leta

1515., ki je bil največji in najpomembnejši med vsemi, zato tudi stoji v ospredju raziskovalčevega zanimanja. Pisec obravnava postane kmečke zveze, razvoj uradniške gibanja (»Le vkup, le vkup, ubora gmajnal«), potek upora, boje s plemstvom in cesarsko vojsko, vprašanje Dietrichsteineve zmage pri Brežicah in razprave o kazni upornikov in nje izvedbi. Ob koncu tega najdaljšega poglavja svoje razprave se bavi dr. Grafenauer z notranjim obrazom upora in z mestom kmečkih uporov v slovenski zgodovini, poudarjajoč znova svojo tezo, da so bili kmečki boji v bistvu boji za prenovitev države. — V naslednjem poglavju opisuje pisec položaj po uporu in odmeve nemške kmečke vojske.

Izpopolnitev te študije o najznačilnejših pojavih slovenske socialne zgodovine pred reformacijo predstavlja »Pregled kmečkih uporov do l. 1848«. Kdor se bo poslej bavil s socialno zgodovino slovenskega kmeta, bo moral proučiti ta spis mladega zgodovinarja. Dr. Grafenauerja je treba šteti v dobro, da je kritično nasproti vsem virom, dalje, da posebno proučuje gospodarsko stanje tistih časov in posebej še, da je dokazal, kako velik vpliv so imele na tedanji slovenskega kmeta daljnosežne spremembe v organizaciji države. Obsežne opombe ob koncu knjige imajo tudi bibliografski pomen. Razprava je spisana pre-

ŠEF PLJUC. ODDELKA

DR. FR. DEBEVEC

REDNO ORDINIRA: 11.—12., 14.—15.

u— Za stare in onemogle Ljubljance v mestnem zavetišču v Japljevi ulici je podarila družina Ražem z Zabejka 200 lir namesto venca na krsto pok. g. Kalinger Lucije. Mestno županstvo izreka dobrotniki najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiran.

u— Gostilničarska nabavljalna zadruga za Ljubljansko pokrajino bo imela redno letno skupščino v četrtek 24. t. m. ob 9. uri dopoldne v vrtnem salonu gostilne Banko na Šmartinski cesti št. 3 z običajnim dnevnim redom.

u— Mestni domovinski urad zaradi snaznega prostorov v petek 18. in v soboto 19. t. m. ne bo posloval za stranke.

u— Vrtnice naj ostanejo v parkih, kokoši pa ne! Ljubitelji prirode nam piše: Mož, o katerem smo čitali, da si je nabral rož pod Tivolijem in je zanje moral potem plačati 1100 lir, ni edini grešnik med ljudmi, ki obiskujejo ljubljanske javne nasade. Marsikdo lahko vidiš polomljene vejice, kljub vojni so ljubljanski nasadi lepo urejeni in so v veliko razvedrilno število Ljubljancem, ki jih obiskujejo dan za dnem ob vsakem prostem času. So pa v Ljubljani tudi nekateri nasadi izredno dobrosloj rejem kokoši. Podjetni rejci prinesejo kokoške s seboj, da se pasejo po travi in brskajo po pesku. Posodice za vo. do bi ljudem še ne bilo toliko v napotje, kakor tisti ovirki, ki padajo izpod kurjega reza. Zgodi se, da se kokoška oddalji iz ožjega nadzorstvenega območja. Ukrotiti jo je prav lahko Lastnica kokoške odloži vejo iz grma, gre za kokoško in jo prižene nazaj na travo. Če kaj oporečeš, dobiš odgovor: Kaj vas pa briga, sploh pa to ni vaše grmovje. Bog daj vsem rejem kokoši srečo in zdravje, toda prizanesejo naj mirnim počitka potrebnim ljudem z nadlego kurjega rodu in javnih parkih. Za ljudi so parki, za kokoši pa gmajna!

u— Tatvine koles. V sredo 9. t. m. je neznan tat odpeljal Silvu Zupanu v Slogiškovi ulici moško kolo znamke »Bianchi«. V Muzejski ulici pa je bilo ukradeno na škodo Pavle Kvaternika žensko kolo znamke »Presto« s tov. št. 491.912 in evid. št. 193.354. Neznan zlikovec je ukradel na njivi štefanije Zakotnikove v Jaršah z njenega tridkila kompletno kolo.

u— Stane Trošt je skušal pobegniti. Nedavno smo poročali o lepem uspehu ljubljanske policije, ki se ji je posrečilo po dolgem iskanju aretirati starega kriminalca Stanislava Trošta. Ker je Trošt v zadnjih letih izvršil izredno veliko število hujših, je vedel, da ga čaka pred sodiščem zelo stroga kazna. Zato se je skušal rešiti zapore na vse načine. Končno mu je uspelo dne 4. t. m. pobegniti. Trošt pa se ni dolgo časa veselil svoje svobode. Spretni kriminalni agenti so ga že čez nekaj dni izsledili, čeprav se je posluževal tuje imena in se izdajal za Staneta Trtnika. Ker je pod tem imenom izvršil vse svoje prevare, poziva policija ponovno vse, ki so mu morda še nasledili, naj se javijo v kriminalnem oddelku v tretjem nadstropju soba št. 9 na upravi policije v Ljubljani. Trošt bo čez nekaj dni izročen državnemu tožilstvu.

u— Odvajalni čaj »PLANTA« dohite v lekarnah.

Iz Logatca

Uspela uprizoritev »Veronike Deseniške«. V nedeljo 13. avgusta so igrali v dvorani Prosvetnega doma v Dolenjem Logatcu založilo o Veroniki Deseniški. — Uspeh igre je bil razveselje. Irena Oblakova je prav dobro podala vlogo Veronike. Mele J. se je posrečeno življal v lik grofa Hermana. Mladega Friderika je s tenkočutnim razumevanjem predstavljal župančič M. Nehvalčno vlogo grofice Jelise je dobro polala Vida Kogejeva. Zvitega in ciničnega trgovca Bonaventuro je igral talentirani S. Dolar. Prav tako je pokazal spretno igralsko sposobnost Požnel Niko v vlogi viteza Jošta. M. Maček, ki je igral Deseničana, se na odru vedno dobro znajde. Sosedo graščaka Silvarja je dobro igral Černe I. Skrbno in skrušeno teto Sido je prav dobro podala Rada Krečičeva. Brigeto in Geto sta igrali M. Mačkova in M. Uršičeva. Nerada S. Maček,

gledno in jasno, v slogu in jeziku, ki pritenje olajšujeta nje branje.

Knjiga o železobetonu

Opazamo, da se kljub vojnemu časom pojavljajo prav pogosto nova slovenska knjižna dela. Niso to samo leposlovne, temveč tudi strokovne, znanstvene in turistične knjige. Prav v zadnjih mesecih smo brali poročila o važnih znanstvenih in strokovnih izdanjih z različnih področij, kakor n. pr. iz gospodarstva, kmetijstva, knjigovodstva, mehanike, elektrotehnike in nedavno celo iz tekstilne tehnike. Pravkar se jim je pridružilo novo tako delo, univ. profesorja dr. M. Kasala »Železobeton v praksi«.

Ni to prvič, da je bila ta sodobna in važna gradbena knjižna obdelana »stroka« slovensčini. Ze leta 1921 n. m. je profesor Ing. Josip Forster v d. obnem zvezku »Znanstvene knjižnice« podal krutek pregled ojačenega betona. Tudi dr. Kasal ne izdaja s tem prve knjige o železobetonu. Ze pred trinaštnimi leti je izšla njegova prva, prav obsežna knjiga, ki je pa že zdavnaj razprodana. »Železo beton v teoriji i praksi« ki je bila tedaj pisana v srbskohrvatski. Pribeležimo novo delo dr. Kasala o armiranem betonu pisano v slovensčini, presega po zasnovi, vsebini in obsegu tisto njegovo prvo večje knjižno

delo. Sedanjo knjigo bi lahko imenovali nekako klasično delo te gradbene panoge. Delo bo izšlo v treh knjigah. Prva knjiga izšla je že prvi del, ki vsebuje vse tisto, kar potrebujemo najnujnejše pri projektiranju in računanju železobetonskih konstrukcij. Brž ko se po vojni nekoliko uredi razmere, bo ta knjiga nujen pripomoček konstruktorju v pisarni. Medtem ko je prof. dr. Kasal v srbskohrvatski izdaji zajel skupno teorijo in izvajanje železobetona, podaja prva knjiga troknjižnega izdaja samo krake izvleček matematskih izrazov in obrazcev, brez dolgega odvajanja in dokazovanja, ker bi sicer trpela preglednost knjige. Kdor torej knjigo uporablja, mora že poznati teorijo ojačenega betona, ki jo bo dr. Kasal obdelal šele v drugem delu. V tretjem delu namerava pisec končno podati še uporabne možnosti in načine konstruiranja v armiranem betonu za talne in nadtalne »grate«.

V prvem delu so objavljene poleg računskih obrazcev in navodil za vse vrste statičnega naprežanja gradbenih konstrukcij kot njega glavna vsebina tabele za dimenzioniranje, presojanje in proračunske kalkulacije. Način sestave teh tablic je originalen, namreč izviran in svojevredsten: je novost v načinu sestave in bodo projektantu prihranile skoraj vse suhoparno rač-

viteza Ivana S. Lindič, Pravača Cesar Tone, Katico pa I. Grumova. Vodstvo igre je imela ga. Marinka Oblakova. Med sedeljuočimi je bilo tudi nekaj domobrancev, ki so svoj prosti čas izrabili za odsko umetnost. — Pri tem bi bilo treba opozoriti, da se na našem podeželju že prebujajo odsko in kulturno življenje. To je eden najboljših znakov, da je naš narod pripravljen graditi in ustvarjati. »Veronika Deseniška« je že druga igra v kratkem času, ki so jo igrali na dolnjelogaškem odru. Občinstvo je to pot ponovno napolnilo dvoranu do zadnjega mesta. Igro bodo ponovili prihodnje nedeljo in vlada za njo veliko zanimanje.

Z Gorenjskega

Smrt na bojišču. Na bojišču v Italiji je padel član SS odelkov Jožef Gasser Rogančnik. V nekem lazaretu na vzhodnem bojišču je podlegel nadesetnik Anton Logar. Na severnem odelku vzhodnega bojišča je padel podčastnik v nekem polku goriških lovcev SS krdečni vođa Franc Zerjav. Po štirih in polnem vojaškem službovanju na bojišču je padel 7. julija nadrednik Fric Pobačnik. Sledečji je padel višji desentnik v nekem goriškem polku Gašper Dobernik.

V Vrbi na Koroskem je umrl odtoniti nadučitelj in stotnik v rezervi Oton Germek v 52. letu svoje dobe. Upepelili so ga 14. avgusta v Salzburgu.

Umrli so: 35letna vdova po čevlju, mojstru Karolinu Polensniku, 41letna postrežnica Berta Pirkerjeva, 52letni godbenik Herman Schmidt, 24letna služkinja Margareta Hohenwartherjeva in 28letna postrežnica Rozalija Sajbova. Pokopali so jih na celovškem pokopališču.

Nesreče. Pri obratovanju marelje je izgubila ravnotežje in padla skozi okno 19letna služkinja Zofija Visjakova. Na gumnu, kjer so mlatali žito, pa je padla 24letna Doroteja Kopejnikova ter si je zlomila vretenca na hrbtenici. Obe ponesrečeni se zdravita v deželni bolnišnici.

S Štajerskega

Delovni zbor v Cmureku. V Cmureku so imeli te dni pod vodstvom okrožnega vodje Arnulfa Lilla delovno zborovanje, na katerem je Lill pojasnjeval podlost atentata na Führerjevo življenje. Nato je govoril predložil poslušalcem dolžnosti, ki vežejo kmetovalce pri oddaji kmetijskih pridelkov.

Pevski večer v Mariboru. V Mariboru je te dni nastopila pevska skupina mariborskih šolarjev, ki so dosegli na pevskih tekmah v Pljuju prvo priznanje. Pevski večer je bil prav dobro obiskan in je pokazal lep napredek mladih pevcev. Izpukiček večera je šel v prid nemškemu Rdečemu križu.

Odlikovanje. Z železnim križcem II. razreda je bil odlikovan desentnik Avg. Pukl iz Slovenskih Konjic na Štajerskem.

Vzgedna Mariborčanka. Pri uradu za delovno službo v Mariboru se je oglašala pred kratkim 59letna Johana Ludl s prošnjo, naj bi jo zaposlili v kakšnem mariborskem podjetju. Ludlova je izjavila, da se čuti v sedanjem trenutku dolžno pripomoči k zmagi nemškega naroda, in to tembolj, ker je bil Führer zares čudežno rešen.

Zastrupljenje s plinom. Stefanija Blahuta iz Leobna je nedavno odšla v gozd nabirat jagode. Svojeega 5letnega sinčka Martina je prepustila varstvu svoje tačše Marije Blahute. Ko se je zvečer vrnila domov, je našla otroka in babico mrtva na tleh. Preiskava je dognala, da je Blahuta pred odhodom z doma pustila odprto pipo za plin. Plin je začel uhajati in je uničil dve nedolžni življenji.

V spanju je padla iz I. nadstropja 9letna Truda Holčikova iz Radgone. Otrok je do bil pri padcu hude poškodbe ter je bil z vozilom Rdečega križa prepeljan v bolnišnico.

Iz Trsta

Nezgodna puljskega škofa. Med službeno vožnjo se je ponesrečil puljski škof mons. Radossi. Dobil je precejšnje poškodbe in so ga prepeljali v bolnišnico, kjer ga je obiskal nemški svetovalec.

Cene piva. Tržaško prehranjevalno ravnanjevo sporoča veljavnost sledečih cen Dreherjevega piva. V barih in kavarnah I. in II. kategorije pri točnici 2.50 lir, pri mizi 3.40 lir, v barih in kavarnah III. in IV. kategorije pri točnici 2.40 lir, pri mizi 2.70 lir. V restavracijah in gostinlah I. in II. kategorije pri točnici 2.50 lir, pri mizi 3 lire. V restavracijah in gostinlah III. in IV. kategorije pri točnici 2.40 lir, pri mizi 2.70 lir.

Smrtna kosa. V Trstu so umrli te dni 76letna Elizabeta Škrinjar-Triklar, 20letna Marija Santin-Sabatino, 37letni Just Ferluga, 20letni Bruno Legša in Santa Kobol.

Poročili so te dni v Trstu kapitan Ubald Toman in učiteljica Ana Sergas, mehanik Angle Troni in šivilja Antonija Ferfila, uradnik Karol Peterka in gospodinja Marija Cerdonio, zasebnik Celestin Sumon in šivilja Emilija Sanein, zidar Jožef Franko in gospodinja Germana Kavčič, uradnik Jožef Delio in šivilja Ivanka

delo. Sedanjo knjigo bi lahko imenovali nekako klasično delo te gradbene panoge. Delo bo izšlo v treh knjigah. Prva knjiga izšla je že prvi del, ki vsebuje vse tisto, kar potrebujemo najnujnejše pri projektiranju in računanju železobetonskih konstrukcij. Brž ko se po vojni nekoliko uredi razmere, bo ta knjiga nujen pripomoček konstruktorju v pisarni. Medtem ko je prof. dr. Kasal v srbskohrvatski izdaji zajel skupno teorijo in izvajanje železobetona, podaja prva knjiga troknjižnega izdaja samo krake izvleček matematskih izrazov in obrazcev, brez dolgega odvajanja in dokazovanja, ker bi sicer trpela preglednost knjige. Kdor torej knjigo uporablja, mora že poznati teorijo ojačenega betona, ki jo bo dr. Kasal obdelal šele v drugem delu. V tretjem delu namerava pisec končno podati še uporabne možnosti in načine konstruiranja v armiranem betonu za talne in nadtalne »grate«.

V prvem delu so objavljene poleg računskih obrazcev in navodil za vse vrste statičnega naprežanja gradbenih konstrukcij kot njega glavna vsebina tabele za dimenzioniranje, presojanje in proračunske kalkulacije. Način sestave teh tablic je originalen, namreč izviran in svojevredsten: je novost v načinu sestave in bodo projektantu prihranile skoraj vse suhoparno rač-

čunsko delo. Prirojene so za vse oblike železobetonskih konstrukcij, tokrat so prvič objavljene tudi tablice za stropove iz opečnih vložkov. Ob zaključku prve knjige ponazaruje dr. Kasal v izbranih primerih možnost hitrega uporabljanja tablic za dimenzioniranje in kalkulacije, da more projektant tudi gospodarstveno presoditi upravičenost ene ali druge oblike konstrukcije. Leksikonski način teh tablic, ki so sestavljene na novi bazi, olajšuje preglednost in priročnost tega sicer obsežnega dela, ki šteje 222 strani.

Dr. Kasal je izredno plodovit strokovni in znanstveni pisatelj, saj je to že njegova tretja knjiga, ki je izšla v zadnjih treh letih. Četrta pa je v tisku. Kakor sam navaja, je dosedaj izdal tale svoja dela: »Železobetona u teoriji i praksi«, »Gradbena mehanika I.«, »Gradbena mehanika II.«, »Praktična statika I.«, »Praktična statika II.« in »Praktična statika III.« (je v tisku).

Strokovno res umetniško in izvirno podana snov Kasalove nove knjige o železobetonu, bi zaslužila, da bi bila malo bolj opiljena glede jezikovne blaglasnosti. Skoda, da pred dotiskanjem knjige ni premele snovi še jezikoslovec, podoben kakor se je na pr. zgodilo pri člankih, zbranih v lamskem »Zborniku prirodoslovnega društva«; tako je njih prebiranje nudilo res užitek.

Ing. D.

Zemanek, uradnik Darj Palmeri in gospodinja Olga Janežič, sofer Armand Bertoli in šivilja Bruna Perhavec, sofer Jožef Piciga in nameščena Marija Šiškočič, vseučilišni Vask Luccis in gospodinja Lidija Kalcic, zasebnik Jožef Tav'ar in gospodinja Roza Gregorič, sofer Renat Prezelj in šivilja Nela Jugovec, mehanik Florid Zbogar in šivilja Estela Arhan, uradnik Sergij Zorzut in šivilja Lidija Kramasteter.

Nova ureditev odvajanja smeti. Te dni je stopila v veljavo nova ureditev odvajanja smeti. Smetiščarji se ne bodo več oglašali pred vodom posameznih stanovanj, temveč morajo gospodinje postaviti zaboj s smetmi v hišne veže.

Zrtvi izstrelka sta postala brata Glavk ter Ivan Lavrenčič iz Marezig pri Kopru. Zdravita se v tržaški bolnišnici.

Vsak dan nezgode. Mala Marija Zate je padla s tramvaja in obležala s številnimi poškodbami. Filovija je povzela 4letnega Klavdija Kolo iz ulice Sv. Justa 1. Deček ima rane na obrazu, desnem in levem kolenu. 86letna Alojzija Debin si je pri padcu zlomila desno nogo. Pes je ugriznil 37letnega Evgena Makovca. Ljudmila Milano iz ulice Sv. Mavricija 1, se je pri padcu ponesrečila. Avto je zavozil v bližini sodne palače v motorno kolo 35letnega Franca Cargnelutija iz Milanske ulice 29, ki se je potolkel po obrazu. Opekel se je po obrazu, rokah in nogah 51letni pomorski kurjač Karol Guljenšič. 44letni delavec Jakob Umek iz Gozdne ulice 6 je do bil razne poškodbe pri padcu v nekem skladišču pri Sv. Ivanu. 55letni Hanibal Munari iz Nabrežine je padel na progi pri Proseku in si poškodoval desno nogo. Ponesrečenci se zdravijo v tržaški bolnišnici.

Okrađena v cerkvi. Gospa Vika Bonafede iz Milanske ulice je šla v cerkev sv. Antona Novega. Ko je odhajala iz cerkve, je opazila, da ji je drožen žepar izmaknil listnico z 2.000 lirami. Policija poizveduje za držnim zlikovcem.

Iz Gorice

Na novo delo. Pod tem naslovom objavlja »Goriški list« v svoji številki z dne 9. avgusta uvodnik, v katerem poudarja, da je treba po veličastni slovenski kulturni manifestaciji v Gorici na novo delo. Gorica naj daje zgled. Kakor bo Gorica pokazala voljo do prosvetnega dela, tako jo bo posnemala goriška dežela. Prvi slovenski akademiji v Gorici bodo sledile nedvomno v kratkem druge po raznih krajih, ki so v območju in pod varstvom domobrancev. Sicer moramo priznati, da so Gorici nekateri manjši kraji na Goriškem celo prehiteli in se sami uprizarili prav lepe prosvetne prireditve, prav sedaj pa se pripravljajo nova, veličastna manifestacija v Kobaridu in še v drugih krajih. Nauk, ki so ga dali slovenska akademija v Gorici in dogodki okrog nje, je ta, da sedaj nikakor ne moremo in ne smemo počivati, temveč vztrajno delati v isti smeri in na isti način kakor dosedaj. Prvi slovenski akademiji v Gorici morajo slediti še druge, dobiti moramo stalen slovenski pevski zbor, slovensko čitalnico, skrbeti moramo, da se bo čim več naših otrok vpisalo v pripravljeno slovensko šolo in v pripravljene vrte, skrbeti moramo za slovenska predavanja, za slovenski tisk, slovensko časopisje in slovensko knjigo.

Vožnja z avtomobilskimi vozili in motokikli. Pokrajinski korporacijski svet v Gorici opozarja lastnike avtomobilskih vozil in motoklikov, da je potrebna za vožnjo (tudi na goriškem mestnem področju) posebna nova dovolilnica, ki jo izda pokrajinski korporacijski svet s podpisom nemškega gospodarskega svetovaleca.

40letnico mašinstva je proslavil te dni v goriški stolnici na oltarju Svetogorske Marije mons. Ivan Caneva.

Ljudsko gibanje. Dne 12. avgusta so bila v Gorici 3 rojstva ter 1 smrtni primer.

Smrtna kosa. Te dni so umrli v Gorici 14letni dijak Tih Grusovin, 42letna uradnica Karolina Beltram, 38letni tkalec Evgen Bregant, 50letna gospodinja Lucija Copič, 72letni kmetovalec Norbert Novak, 35letna kuharica Lidija Karpinski-Karpinskaja, 36letni občinski uradnik Jordan Prinzi, 56letna gospodinja Marija Fon, 56letna gospodinja Jospina Glešič-Hinek, 45letni kmetovalec Ivan Černe, 81letni kmetovalec Gašper Hvalič, 71letni voznik Franc Bregant, 52letna gospodinja Katarina Ljubčić-Makovič, 80letni poljski delavec Friderik Škodnik, 4letni Alojz Brumat in 67letni upokojenec Alojz Cijan.

Himen. Poročili so se te dni v Gorici slikar Julij Fišer in dnevnika Frančiška Jakšetič, uradnik Roger Sanduti in šivilja Karmela Leban, slaščičar Tih Tragin in daktilografka Karmen Fanciuli, knjigovodja Herkul Ferar in gospodinja Ivanka Maligol, sofer Srečko Andrei in gospodinja Amalija Fon, delavec Emil Calderari in delavka Antonija Uršič, železničar Viljem Zigon in gospodinja Alojzija Furlan, trgovec Jožef Možina in delavka Irma Pintar, inž. G. Brizi in uradnica Blanka Komavli.

Najdene dragocenosti. Pri čiščenju in pregledu poslopj v Furlanji, ki so bila razdejana ob zadnjem letalskem napadu, je bilo najdenih pod ruševinami 120.000 lir ter večje število vrednotnih in dragotin.

Najdene stvari bodo izročene ranjenec ali dedicem oseb, ki so ob letalskem napadu našle smrt.

Ponesrečenci v mestu in okolici. Popadljiv pes je ugriznil 18letnega učenca Benita Natalija iz ulice Rabatja. Na vratu ima poškodbe 7letna Ana Marija Ilumina-to iz Favettijeve ulice 2, ki se je ponesrečila pri padcu. 54letna kmetica Terezija Lenardič iz Kojškega se je hotela izogniti pobesneli kravi, ki je zdrvela pro njej, pa je pri tem padla in obležala z zlomljeno desno nogo. 7letni Marin Vodopivec iz Moše je padel s poljskega voza in si zlomil levo nogo. Kolesar je povozil 17letno Ivo Ipavice iz Gaternijeve ulice. Ima zlomljeno levo nogo. Ponesrečenci se zdravijo v goriški bolnišnici.

Okrađena kmetica. Kmetica Antonija Kenda iz Drežence pri Kobaridu je prišla po opravih v Gorico. Ustavila se je tudi v gostilni »Pri pomladie na Katerininem trgu. Ko je hotela plačati kosilo, je opazila, da ji je zlikovec izmaknil listnico z 250 L in osebnimi dokumenti. Zadevo je prijavila goriški policiji, ki skuša izslediti držnega žeparja.

Kolesa izgubljena. 27letna frizerka Ines Justulin je pustila kolo pred neko hišo. Ko se je vrnila, ga ni bilo več. Oškodovana je za 5000 lir.

Iz Hrvatske

O bakrorezu

(Glej tudi članek o lesorezu z dne 9. t. m.)

Početi bakrorezi segajo v sredino 15. stol. in sicer smatrajo tedanje zlatarje za izumitelje te plemenite tehnike. Ze davno prej so znali rezljati ornamentalne ter figuralne motive v plemenite kovine, a takšne gravure so potem, da bi bile očitnejše, barvali s črno barvo. Po neki pripovedki je florentinski zlatar Maso Finiguerra okrog l. 1460. tko pobarvano srebrno ploščo položil na pooljen papir ter jo obtežil. Ko je po nekoliko dneh ploščo dvignil, je v svoje presenečenje opazil odtis vgravinane risbe. Zato je veljal dolgo časa za izumitelja bakroreza, vendar je danes gotovo, da so jih izdelovali že okrog l. 1446. v Nemčiji in ker so bili dosti popolnejši nego najstarejši ohranjeni italijanski bakrorezi, si moramo misliti, da se je nova tehnika spocela v Nemčiji.

V nasprotju z lesorezom je bakrorez s sodobnimi načini tisk iz globine. Risba je v njem poglobljena, barva isto tako in vdolbena mesta dajejo pri optičnem barvo v papir.

Najstarejša in najpristnejša vrsta bakroreza je črna manira, pri kateri se risba prenese na gladko polirano bakreno ploščo in potem z nožem vreže vanjo. Sence in svetlobe se dosežejo s sistemom premih in zakrivljenih močnejših in tanjših, sporednih in križajčnih se črt. Poleg noža spadata k orodju bakroreza zlatarjevo gredilo in polirnik. S prvim se odstranjuje »greben«, ki nastajajo pri vrezovanju črt, z drugim se izgladijo in popravljajo skake črte.

Radiranje in ujedkovanje

Tehnika, ki smo jo na kratko opisali, je vladala do konca 15. stol. Takrat pa je dobila bakrorezarska umetnost močno spodbudo z nastopom radirank. Radirance nastajajo na sledeči način:

Gladko polirana bakrena plošča se prevleče z mešanico voska, smole, kolofonije, asfalta in mastika, ki pri vrezovanju risbe ne sme pokati in je tudi kisline ne smejo razkrajati. Na prevlečko se kopira risba, ki jo umetnik potem vreže z »radirno iglo«. Na teh mestih se pokaze gola bakrena podlaga, ki jo je treba sedaj obravnavati z jednako tekočino (solitno kisline ali kaj podobnega). Kisline se na razgaljenih mestih zajeda v kovino in povzroča globeli. S ponovnimi prevlekami, vrezi in jedkanji se obravnava plošča toliko časa, da se zadostno izjedlo in poglobilo tako najtanjše kakor najkrajše črte. Čim dalje učinkuje kislina na ploščo, tem globlje in širše so seveda poudine črt. Naposled se plošča opere kislina kakor prevlečko, po potrebi še popravi z radirno iglo ter gladilnikom, nato je pripravljena za odtiskovanje. Prej se seveda s tamponi iz zelo mehkega blaga vnese barva v globeli risbe, najvrednejša ploščina pa se gladko izbrusi. Tiski se izvedejo s pomočjo posebne stiskalnice, tako da se bakrena plošča z ovladenim papirjem in zaščiteni klobučevinast odelj po črtah skozi dva jeklena valja. Papir za odtiske se pritiska pri tem v globine risbe ter vsrka njihovo barvo. Zavoljo močnega pritiska se tudi robovi plošče različno vtisnejo v papir in ta okvir je značilna posebnost radirance ter vsakega bakroreza.

Druge vrste radirank

Posebna vrsta radirank je tako imenovana »radiranka z mrzlo iglo«, pri kateri se risba v bakreno ploščo ne vnaša z jednako tekočino, temveč vrežejo z iglo samo. Na ta način je nastal ba je v celoti znameniti Rembrandtov »etogolirarski list«.

V 18. stoletju so v Franciji izumili tako imenovano »crayonsko maniro«, ki posnema mehke zabrisane črte krednih in podobnih risb. Pri tej tehniki uporabljajo »rulete«, ki imajo namesto konca radirnih igel majhna, vrtljiva in drobno zobčasta kolesčka. Če greš s takšno ruleto čez bakreno ploščo oziroma jednako podlago, nastanejo pikčaste črte, ki so nekako podobne krednim črtam na zmatu papirni površini.

»Mezotinto« in »akvatinta«

Pri bakrorezih in radirankah nastane risba s svojimi svetlobnimi in senčnimi partijami iz uglasnosti črtnega sistema. Z dvema novjšima tehnikama pa so umetnost bakroreza izpopolnili s ploskovnimi poltini. To sta tehnika »mezzotinta« ter »akvatinta«.

»Mezzotinto« je izumil okrog 1640. hescenski častnik Ludwig von Siegen, ki je svojo iznajdbo dolgo časa hranil zase. Pozneje je z njo seznanil nekatere svoje prijatelje, ljubitelje umetnosti, in po enem izmed njih je prišla nova tehnika na Angleško, kjer so se je zelo oprijeli. Mezzotinto je v nekem oziru popolno nasprotje bakroreza, vsaj navadnega, kajti dočim se pri tem dela na polirano ploščo, je treba ploščo za Siegenov način s posebnim nožem, ki ima fno nazobčano »rezino«, napraviti drobno hrupavo, nekako rastrirano. Če bi napravili odtis takšne hrupave plošče, bi predstavljal enakomerno črno površino. Na rastrirano ploščo nanesemo risbo, sedaj pa

prilno pravo delo, in sicer mora umetnik s strgalom in gladilnikom svetlobe ter polsence »pobirati vene«, s tem da na mestih, ki naj sprejmejo manj barve oziroma ostanejo nepobarvani, hrupavost plošče zmanjša oziroma popolnoma izgladi. V nasprotju z radirankami gre tu umetnikovo delo torej iz temnega v svetlo, iz sence v svetlobo. Mezzotinto omogoča zelo slikovite učinke, najfinerše odtenke v svetlobah in sencah. Zato ni čudno, da so ga v 17. in 18. stoletju uporabljali zlasti za čim verneje kopiranje slik znamenitih mojstrov.

Sorodna je tehnika akvatinte, pri kateri se razni toni slike z jedkanjem ploskino spravijo v ploščo, in sicer tako, da se senčni deli najbolj krepko obdelajo z jednako tekočino.

Po ovinkih do umetniškega užitka

Ko je slavna pevka Jenny Lind na svojem zadnjem potovanju v Anglijo dospela v Calais, da bi naslednjega dne od tam nadaljevala pot v London, se je vest o njeni navzočnosti kakor blisk razširila po mestu. Nekateri ljubitelji petja so si hoteli za vsako ceno prisrskati užitek, da bi slišali »švedskega slavca« in so se zatekli v ta namen k zvijači, kajti pevka v Calaisu ni nameravala javno nastopiti.

Trije dostojno občešni gospodje so prišli z resnim obrazom v hotel, kjer se je bila nastanila, in so se ji dali javiti. Najstarejši med njimi, gospod čistiljive zunanosti in sivih las, jo je prosil oproste čelja, da jo moti, in ji veli, naj pokaže svoje osebne dokumente. »Čemu neki?« je vprašala začudena umetnica. »Gospa,« je odgovoril stari gospod, »žal nam je, da vas moramo nadlegovati, toda prejeli smo ovadbo, da izrablja neka sleparica svojo podobnost z veliko pevko, se izdaja zanjo in počenja pod njenim imenom vse mo goče nepravilnosti.«

Lindova je pokazala svoj potni list, ki so si ga gospodje natanko ogledali. Potem so izjavili, da je očitno ponarejen. Pevka se je ustrašila in začela prisegati, da je v resnici prava Jenny Lind. Stari gospod je

samo skomignil z rameni. »Mogoče,« je dejal hladno, »toda takšno izjavo bi podala tudi vaša dvojnica. Če nas hočete prepričati, imate eno samo pot: zapojte nam kaj!«

Pevka je ta predlog ogorčeno zavrnila. »Potem nam je žal, toda svoj sum moramo obdržati,« je dejal stari gospod, vtaknil njene papirje v žep ter se pripravil, kakor da hoče vzeti stvar na zapisnik.

Lindova, ki je bila s pogodbo prisiljena, da nastopi določenega dne v Londonu, se je sedaj zbal, da jo bodo zadržali v Calaisu in se je hočeš nočeš odločila, da ustreže želji trojice gospodov. Zapela je ob klavirju nekoliko pesmi, medtem ko so navzoči brez diha poslušali. Ko je končala, je jo poplačal vihar odobravanja, ki so ga okrepili tudi aplavzi iz sosednih sob. Tedaj je slavna pevka spoznala, da so jo ukani in in je v svojem ogorčenju zagrozila, da bo vse tri lažnive policijske uradnike ovdadila. Toda njihovo navdušenje je bilo tako pristno, da se je dala omehčati in jim je ukano odpustila. Gospodje so zapustili hotel z veselo zavestjo, da so bili poslušali poseben in obenem brezplačen koncert najznamenitejše pevke svojega časa.

Plesni uničujejo bakterije

Odkritje bolezenskih klic po Semmelweisu, Pasteurju, Listerju, Kochu, Behringu in številnih drugih »slovcev na mikrobe« je imelo za posledico željo, da bi dobili pripomočke, s katerimi bi lahko uničevali povzročitelje kužnih bolezni. Zdravniška znanost je našla v ta namen razkuževalna sredstva, uporabljala je antiseptično in pozneje aseptično obravnavo ran, v marsikaterem primeru ji je uspelo, da je ustvarila snovi, ki bakterije ubijajo

— toda učinek teh snovi je bil včasih tako močan, da je ubijal vse tkivo okrog rane, če ne celo vsega človeka. Skoraj nemogoče je bilo videti, da bi našli snovi, ki bi prizadevale bakterije neposredno, ne da bi škodovala tudi pacientu.

Počasi je naraščalo število specifičnih kemičnih preparatov, ki so se zmagovito uveljavili v borbi proti nekaterim boleznim. Omeniti je tu n. pr. atebirin proti malariji, salvarzan proti sifilisu itd. Toda znanost še ni bila na pravi poti, kajti dogajalo se je, da so imele te snovi zelo neprijetne posledice. Končno je prof. Domagku uspelo izdelati pripomočke, ki so obetali že od vsega početka epohalne uspehe. To so bili sulfonamidi. Kakor se pač v takšnih primerih dogaja, so njihove učinke deloma sicer hudo precejevali. Ljudje so kaj radi verjeli, da so dobili z njimi dokončno sredstvo zoper vsa vnetja in gnitja.

Naslanjali so se na res presenetljive uspehe pri zdravljenju pljučnice,

na ozdravitve gonoreje, ki so zahtevale samo nekoliko dni, itd., nekateri izmed sulfonamidov, ki so prihajali pod različnimi imeni na trg, pa so postali prava »ljudska hranila«; ob vsakem malem vnetju v grlu, ob vsaki gnojitvi in celo ob zoboboli so jih ljudje požirali brez vsakega pomisleka. Čeprav so jih zdravniki vedno znova svarili in upravičeno zahtevali, naj se ta sredstva najprej še dobro preizkusijo, tako ni nič čudnega, da je prišlo čez čas do reakcije in da so postali sulfonamidi tako nepopularni, kakor se je prej vse navduševalo zanje. Izkazalo se je namreč med drugim, da nekateri bolniki za te snovi sploh niso dovzetni in da jim torej nič ne pomagajo, potem pa so še dognali da si ustvarjajo tudi razni koki, zlasti gonokoki, svoje zaščitne snovi proti sulfonamidom, tako da jim ti ne morejo do živga. Početni uspehi, ki so znašali do 93 odstotkov, so padli deloma na komaj 38 odstotkov. Končno se je še izkazalo, da

sulfonamidi utegnejo biti strup ne samo povzročiteljem bolezni, temveč tudi organizmu samemu.

nespametna raba nam postane lahko zelo

škodljiva. Tega seveda niso krivi sulfonamidi, temveč ljudje sami.

Na povsem novo pot pa je stopila zdravilna veda, ko je v zadnjih letih s proučevanjem nižjih bitij, zlasti plesnobit, odkrila celo vrsto snovi, ki neposredno ubijajo bakterije, ne da bi škodovala organizmu. Takšne glivice so uporabljali že prej z uspehom, n. pr. v borbi proti hšni gobi, a v zadnjem času so odkrili skupino snovi, ki je posebno učinkovita zoper črvoškemu zdravju škodljive bakterije. To so tako zvali »penicilini«. Njih učinkovitost je včasih tolikšna, da je ne dosežejo niti sulfonamidi. Kaže se že v razredčenosti do ene milijarde, v večji koncentraciji pa bakterije ubijajo.

Doslej so peniciline uporabili z uspehom zlasti proti povročiteljem gnojitev, poskusji v laboratorijih so poleg tega pokazali, da zavirajo n. pr. bacile jetke v njihovem razvoju oziroma jih ubijajo. Poskusji na živalih so dali presenetljive rezultate. Pred uporabo na ljudeh pa je treba vendarle najprej ugotoviti, dali gre za bolezen, ki jo povzroča za penicilinsko snov občutljivi mikroorganizem. V ostalem v sedanjih časih še ni misliti na širokopotezno uporabo teh snovi, ker jih je premalo, in tako se praksa omejuje skoraj samo na primere, ko sulfonamidi nič ne pomagajo. Vsekako je odkritje teh snovi odprlo nekatere perspektive. Pod zdravniškim nadzorstvom utegnejo biti trpečemu človeku v velikansko korist in v borbi proti infektivnim boleznim smo stopili na vsek način dober korak naprej.

Karneol

Karneol, ki ga v družbi drugih dragih kamnov dobivajo v Oirotskem gorovju, v Altaju in Hinduksu, velja za zvrst kalcedona in se odlikuje po krvavo rdeči, rjavoredeči ali rdečkasto beli barvi in ga nahajamo kakor ametist pogosto v votlinah amigdalojodov. Dzungari, Torgoti in Taranci, ki prebivajo okrog njegovih delnih nahajališč, ga iščejo ob velikih praznikih z bajanico, ki si jo urežejo iz rdečega lesa »solnega drevesa« amodendrona. Kot posebno uspešna veljajo šibe z dreves, na katerih gnezdijo saksauske šoje, karakteristični ptici tamkajšnjih brezmejnih, valovitih, okemenelemu morju podobnih pščenih pušav.

Mladi tungarski general Mahungjin, »Veliki konj«, ki je pustil cvetočo pokrajino Sinkiang in ki ga je Sven Hedin prav dobro primerjal z azijskim osvajačem Tamerlanom, je imel karneole rajši nego vse

Ko je odbila sedma, je dekle ježno začepetalo z nožico in se obrnilo, da odide. Tedaj se je Oskar čutil; morda je bilo zavoljo gneva, ker črnolasko ni bilo od nikoder. Skratka, tvegal je, češar se ni bil nikoli v svojem življenju tvegal: stonil je k dekletu in dejal: »Ali tudi zamaš čaka te, gospodična?«

Zasmejala se je. »Vi morda tudi?« Pokimal je. »Ali bi si pri čakanju ne privoščila malo družbe? Morda gospoda sploh ne bo, ki jo čaka te; morda dame sploh ne bo, ki jo jaz...«

Plavolaska ga je preklela. »Oha lahko kar izstaneta! Jaz ne bom več čakala!« Oskar: »Jaz tudi ne! Ali vas smem spremiti? Ali bi se ne sprehajala oziroma obiskala kakšen kino oziroma...«

»Dobro, dobro!« je dejala.

Večer je bil nad vse prijeten in je obetal, da mu bo stedišo še mnogo prijetnih večerov.

Tako je mali oglaš, ki je bil na videz izšel brez haska, vendarle »trudil dva človeka«. Ki sta hotela skupaj: temnolase dekle, ki je bilo prav za prav plavolaso, in plavolaska mladeniča, ki je bil prav za prav črnolas.

Da sta pa oba modro-rdeče vezani knji-gi previdno prikrila drug drugemu, ni treba še posebe omeniti.

O kakšnem malem oglesu pa tudi nista nobene zira. Tudi mi jima tega, če bi tu slučajno srečali, nečemo izdati. To bi pomenilo, oropati jo za veliko iluzijo, kaj ne?

Druge drage kamne in je menil, da mu bo sreča toliko časa ostala zvesta, dokler bo uzda njegovega snežno belega jahanca okrašena s tremi krvavo rdečimi, kakor lešnik velikimi karneoli, ki so mu jih njegovi divji vojščaki prinesli od nekdaj v Dzungariji. Mož je sličil nemalo jezduca na bledem konju iz Janezovega Razodetja, ki se je pokazal, ko se je zlomil četrti pečat: »... in tistemu, ki je sedel na njem, je bilo ime Smrt in pekel mu je sledil. In dan jim je bila moč pokončati z mečem, lakoto in smrtjo in zverinami na zemlji četrtino zemlje...« Nekoč pa je izginil s konjem in dragulji nekeje v brezkončnih daljavah Taklamakana.

Zene Tarandijev, »tisti, ki sejejo prosos«, nosijo trde, pisane klobuke, ki jim konicasto krono krasijo z mesno rdečimi karneoli. Potopisci poročajo o ugledni Burjatki, poglavarjevi materi, ki se je ponašala z velikanskim bogastvom. Imela je 40.000 ovc, 10.000 konj in 3.000 glav goveje živine, v velikih, s srebrom okovanih zabojih je hranila zlato in dragule, a najljubše so ji bile iz te zakladnice težke skrinjice ter ovratne plošče iz temno rdečega karneola. Tudi v usnjeni pokrov napisne plošče, na kateri je bila zapisana mandžajska abeceda, je bila vdelana v funt težka kameja iz losovega rdečega karneola.

Toda rdeči kamen je bil tudi v zapadnih deželah že od pamtiveka dragotina, ki je zbujala poželjen vladarjem, plemenitašem in bogatim. Največje dragocenosti so bile okrašene s takšnimi kamni, tako langobardska kraljeva krona, ki jo hranijo v katedrali v Monzi in s katero so se po razpadu langobardske države kronali Karol Veliki, 1805. Napoleon Bonaparte in 1838. avstrijski cesar Ferdinand. Ta krona sestoji iz sesterodelnega, za dlan širokega, zeleno emajliranega zlatega obroča, ki je okrašen z zlatimi cvetkami ter dva in dvajsetimi dragulji. Kamni v ožjih predelih dragotine so krvavo rdeči karneoli. Ozki, železni obroči v notranjosti krone je izdelan iz žebja, ki izvira ba je z Odršenikovega križa.

Ljudje in vreme

Skoraj vsak človek je več ali manj odvisen od vremenskih sprememb. Prav posebno pa so za vreme občutljivi duševni delavci. Ne samo posamezne vremenske izpremembe, marveč tudi različni letni časi lahko vplivajo na njihovo delo pozitivno ali z neprijetnimi motnjami.

Tolstoj je nekoč rekel: »Marec in april sta zame najugodnejša meseca, takrat najlažje delam.« Pozno poletje pa je bilo zanj »najbolj mrtvi letni čas,« o katerem je zapisal: »V poznem poletju nič ne mislim in nič ne pišem, temveč se čutim prijetno pomuniljenega.«

Pisatelj Oton Ludwig, čigar roman »Med nebom in zemljo« je bil nekoč slaven, danes pa se bolj redko čita, je zapisal: »Jaz sem samo poleten človek, pozimi pa rad spin kakor jazbec.«

SPORT

Še enkrat — turnir na »rdečih« tleh

Zaključna beseda o trodnevni dogodkih pred Celinovim gradom

Ljubljana, 15. avgusta

Redki s ov teh časih sportni dogodki, ki bi nekaj veljali tudi po nekdajnih merilih, in zato je prav, če jim posvetimo še nekaj pripomb tudi po dveh ali treh dnevih, ne glede na to, da nas je neljubo naključje pri zadnjem teniškem turnirju celo prisililo, da se moramo vnovič povrniti na zaključni del tega prijetnega tekmovanja. To pa zaradi tega, ker dozdaj še nisimo zabeležili nekaterih podatkov, ki bi pojasnili, zakaj so prireditelji glavna darila razdelili baš naslednjim udeležencem: Borisu Smerduju kot zmagovalcu v kategoriji A, bratoma Smerdujema (Borisu in dr. Egonu) kot najboljšima v igri v dvoje, gđ. Mühleisnovi kot prvi med damami, Gregorčiču kot najbolj uspešnemu v kategoriji B in slednjič malemu Cebularju kot najspretnejšemu med naraščajem.

V singlu gospodov kategorije A sta prišla v finale — po nekoliko presenetljivih zmagi dr. Smerduja nad Luckmannom — oba brata iz družine Smerdu, med katerima je mlajši Boris opravil s starejšim dr. Egonom v treh setih brez posebnih težav in tudi brez izrazitega naprežanja, in sicer 6:2, 6:3, 6:0.

V dvojlu gospodov sta se v zaključnem nastopu prav tako uveljavila brata Smerduja nad parom Luckmann—Pušenjak po živahni in napeti igri, ki je tu in tam in posebno proti koncu obetala majhno senzacijo, je pa nazadnje le ni bilo. Bolj rutinirana v dvoje Smerduja sta zmagala v treh setih 6:2, 6:2, 8:6.

V singlu gospodov kategorije B, kjer sta si priborila vstop v finale Gregorčič in Bežjak, sta bili obe najboljši mesti oddani brez odločitve na terenu. Slednji ni nastopil in zmagovalac je bil Gregorčič.

Finalno igro med damami sta igrali Mühleisnova in Sulgajeva, od katerih je partijo dobila prva v dveh setih 6:4 in 6:4.

V tekmovalju mladine so se preinili v osprede trije mladi Hermežani, in sicer Cebular na 1., Luher na 2. in Tušar na 3. odn. 4. mesto. Zadnjo igro sta med seboj igrala Cebular in Suhar z izidom 1:6, 7:5 in 6:0 za prvega.

Igralci

Najbolj razveseljava — čeprav pri tem nečemo zapostavljati mnogo doore volje in marsikaj solidnega pri predstavnikih te igre starejših letnikov — je s tega turnirja vendarle ugotovitev, da nam v Ljubljani tudi na »rdečih« igriščih uspeva nekaj naraščaja, ki obeta nenokč s pridom znamenjati nekatere in mnogo prerodka aktivne prišaste belega sporta. Posebno trije, in sicer Hermežana — tamkaj so zdaj na delu agilni poborniki za to sportno panogo — Cebular in Suhar ter Ilirijan Hočvar, so pokazali toliko smisla za zogo, toliko onega primarnega ali — recimo — nagonškega občutka za pravo teniško igro, da že lahko sklepamo, da tisti v teh mladeniških nekaj, kar jim bo, če se bodo seveda stvari oprijeli resno in vztrajno, pomagalo na poti do nadaljnjih uspehov v tenisu.

Med igralci kategorije B se je s posnemanja vredne strani pokazal Bežjak, ki je po dobili naporni igri s Cebularjem zaradi izčrpanosti prepustil zmago drugemu finalistu Gregorčiču. Njegov nastop bi lahko služil za zgled marsikateremu mlademu igralcu, ki še ni prodrl do jedra pojma — o sportni borbi.

V damski skupini, ki je bila zaselena številčno najšibkeje, sta prišli do finala Mühleisnova in Sulgajeva. Medtem ko se je prva kot zmagovalka predstavila s silurnim »backhandom« in nam zanesljivim »vorehandom«, je bila njena nasprotnica jačja v poslednjem.

Zastopniki kategorije A so na splošno zaigrali bolje kakor na prvem turnirju letošnje sezone, za kar ni treba dolge razlage. Deloma so se vigrali zadnjič, predvsem pa so marljivo trenirali, da bi ne izgubili že priljubljenih pozicij ali si pa spet osvojili morda izgubljene. Prvak Ljubljanske pokrajine Boris Smerdu je bil boljši kakor pri Hermežanih, predvsem s »backhandom«. Njegov starejši brat dr. Egon, ki je zasedel drugo mesto, je prijetno presenetil z zmago nad Luckmannom. Njegova moč je v glavnem v »vrehand«, da to pot je tudi svoj sicer defenzivni »backhand« uporabljal koristno. Fric Luckmann v nedeljo ni bil na običajni višini, čeprav v borbenosti ni popustil niti v teh igrah. V ostalem pa njegove žoge niso bile tako ostre kakor sicer in tudi na mreži ni bil tako uspešen. Bogataj je pokazal lepo igro in je skupno z Luckmannom zaslužen za zasedel tretje mesto.

V danih okoliščinah — vprašanje žog je bilo na tem tekmovanju že nekoliko bolj pereče kakor zadnjič — je turnir uspel v splošno zadovoljstvo, pri čemer pa le ne bi bilo odveč zabeležiti nekatere glasove o preveč »domačem« poslovanju posameznih sodnikov. Kakor igralcu tako je pač tudi sodniku treba rutine in verjetno gre največji del takih zamer samo na ta račun!

Križanka št. 60

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16					17					18	19			
20				21					22					
23				24					25					26
27				28					29					30
				31					32					
34	35							36				37		
	38							39				40		
41								42				43		
44								45				46		
47								48				49		

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. vodja ponesrečene italijanske ekspedicije na severni tečaj, 6. je v vzajemnem razmerju v medsebojni zvezi, odvisnosti, 12. del zidu, 16. pritok Rodana, 17. pogumno, kakor se možu spodobi, 18. grobo, surovo, 20. okrajšano žensko ime, 21. ptica pevka, 22. kraj v občini Begunje na Gorenjskem, 23. pritok Volge, 24. mesto v Arabiji, 25. vrstni številni, 27. kazalni zaimke, 28. žensko ime, 29. vojaška bivališča na prostem, 30. italijanski spolk, 31. razkošna gostija, nemoralna zabava, 32. glasbena skladba, 33. hranična enota, 34. del obraza, 36. premožni, 37. je vsakomur najbližja in najdražja, 38. s smehom, 39. jelnišnica, 40. zemljišče, svet, 41. čista, osnažena, 42. pri Turkih naziv za plemenito gospo, 43. orožje (množina), 44. zgodnji, 45. arabsko prebivalstvo Egipta, 46. zarez, vdolbina, 47. žensko ime, 48. del člesa, 49. razginiti, razleteti.

Navpično: 1. alkaloidni strup, 2. mesto na Japonskem, 3. grška črka, 4. trdnjava v starši Grčiji, 5. francoski spolk, 6. vrh, prišljeni del predmeta, 7. tesen, soteska, 8. domača žival, 9. grška črka, 10. italijanski spolk, 11. soudeleženci pri menici, 12.

opravi del toaleta, 13. zunanje zdravilo, 14. del četvorke, 15. kazalni zaimke, 17. kraj v občini Zagorje ob Savi, 19. gradbeni material, 21. smazilke perila, 22. zijati, režati, odprti biti, 24. čarovništvo, 25. planina, gorovje nad Dalmacijo, 26. lepovoljni proizvođa, 28. brencati, povzročitelj določen žim, 29. možko ime, 30. bogoslovje, 31. počastitev umrlega, 32. spona, 33. etnične enote, 35. pripadniki azijskega ljudstva, 36. del Vojvodine, 37. v prepričanju, domnevajoč, 39. lepe, krasne, 40. reka v Spaniji, 41. časovna enota, 42. mesto na severnem Češkem (fon), 43. del strehe, 45. kratica za enoto evropske valute, 46. dva enaka so-glasnika.

Rešitev križanke št. 59

Vodoravno: 1. garancija, 8. ona, 9. nad, 10. Ba(r)i, 11. puh, 13. Re, 14. ropot, 16. ga, 17. up, 19. Kar, 23. et, 25. sto, 26. go, 27. pop, 29. gos, 30. posel.

Navpično: 1. goba, 2. Ana, 3. Ra(dij), 4. Nauportus, 5. in, 6. jar, 7. Aden, 11. po, 12. ho, 14. rak, 15. tul, 18. repa, 20. As (arzen), 21. eo, 22. kosa, 24. to, 26. go, 28. p.p., 29. gl.

Ženitni oglaš

Kaj ti pomagata pogum in odločnost, če ju imaš? Kot don Juana si se moral pač roditi, in če se nisi, ti ne preostane drugo, nego da češ v časniki oglaš.

Tako je napravil Oskar. In njegov oglaš se je glasil: »Mlad, plavolas gospod išče mlčnega poznanja za spretnost, izlete in obiskovanje gledališča. Dopolni pod »Duševna plemenitost«...«

Oglaš gotovo ni bil izviran, pač pa kratk. A navzile kratkoč se je bil zlagal: Oskar je imel namreč v

SPOROČAMO SVOJIM CENJ.
ODJEMALCEM, DA SO NAŠE
NOVE TELEFONSKE ŠTEV.

TOVARNA FUŽINE 20-54
TRGOVINA SV. PETRA C. 17 28-06

„ŽIMA“ JAGER MILAN
TOVARNA ZIME IN S-ETK

SE VEDNO NUDIMO:
KVALITETNO CISTO ZIMO
RAZNOVRSTNE ŠČETKE

Mlado Jutro

Manjci za god

Kadar pošlje v polja, trate
tvoja noč kresničke zlate,
kadar vrtina dehti,
mamica svoj god slavi.

Virček žubori veselo
in prepeva ptic krdelo,
tisoč pesmic zna za god
mamici krilati rod.

Kaj pa hčerka Tvoja mala
bi naj Tebi danes dala?
S čim zabriše zmot število,
ki Te kdaj je užalo?

Če iz očk viraček črni
javi se, pogled obrni
v srček mi — tam ni tako,
zate bjele gorko.

Svet moj zdaj so še igrače,
rada sem, kjer deca skače,
kjer so hrošči, zajčki, cvetje,
kjer glasi se ptičje petje.

Od teh ročic neboljenih
mar ne bo sadov nobenih
Pač! Saj v glavicah porodi
že so resni dnevi, tedni.

Ko pa okrepši se roka,
želja Tvojega otroka
bo, da Tebi posveti
misli vse in vse moči.

Nevenka Nikolić,
učenka IV. razreda.

Pesem o lovcu Klemenu

(Narodna... Zapisal Ceferin.)

Lepa je ta lučka fara,
tje, tje, tje,
lučka fara, trarara,
lučka fara, da,
Pod cesarjem nejma para,
tje, tje, tje,
nejma para, trarara,
nejma para, da,
Tu notri so vse sorte jagri,
tje, tje, tje,
sorte jagri, trarara,
sorte jagri, da,
So počasni in tu' nagli,
tje, tje, tje,
in tu' nagli, trarara,
in tu' nagli, da,
Se kaplan so se podali,
tje, tje, tje,
se podali trarara,
se podali, da,
Strašna zvir naproti pride,
tje, tje, tje,
"proti pride, trarara,
"proti pride, da,
Klemen gvir narobe prime,
tje, tje, tje,
"robe prime, trarara,
"robe prime, da,
Saj ni medved, Klemen dragi,
tje, tje, tje,
Klemen dragi, trarara,
Klemen dragi, da,
Je le zajček, hopsasa,
tje, tje, tje,
je le zajček, trarara,
je le zajček, hopsasa!
Taka je ta lučka fara,
tje, tje, tje,
lučka fara, trarara,
lučka fara, da!

P. Likar:

Basen

Nekega dne sta se srečala ogenj in sekira.
Ogenj je nagovoril sekira: »Zakaj si podrla
včeraj lepo drevo? Sekira mu je odgovorila:
»Jaz sem se le podrla, a ti si ga tudi
sežgal. Ti si več zakrivil kakor jaz.«

Rečitev ugank

- I.
Ogroza — roža
- II.
Tulipan
- III.
Kosa.

Naročite se na romane »DOBRE KNJIGE«!

Herbert Steinhilber:

Žena za stekleno steno

Roman

Velikemu, plavalasemu glavnemu inženjerju je izginila vsa kri iz lice. Pestil so se mu razklenile. Njegov glas je mahoma dobil hripav zvok:

»Kako naj se tega spominjam? O vsej zadevi ne vem sploh nič.«

Da Silva ga je posmehljivo oblišan z očmi.

»Čudno se mi le zdi, gospod dr. Lange, da so listi izrečno navajali vaše ime in vaš poklic, ko so takrat poročali o vaši navzočnosti v »Steklenem dvorcu« in vaših izpovedbah kot priča dogodka.«

»Oh, to je nemogoče!« je nehotno vzklimal Renken. Naj se je imel od nekdanejšega prijatelja za še tako hudo prevaranega in nalaščnega, tega mu vendarle ni prisojal.

Zbegano je pogledal okrog sebe. Ilse Dannow se je držala za oči, kakor da noče ničesar več ne slišati ne videti, pa naj govore kar koli. Hassberg je v zadregi in očitnih mučnih dvomih zrl Braziljancu v nepredim obraz.

Peter Lange je skrilil usta, toda porogljivo nasmeš mu ni dočela ušel.

»Hvala ti za ta ostanek dobrega mnjenja o meni, Heinz Renken — poloviča ga k vsemu, kar je bilo in ni več. Temule gospodu

V spomin ge. Antici Sancinovi

smo prejeli naslednje vrstice: Vzorna družinska mati ugodne rodbine Iva Sancina, načelnika kmetijskega oddelka v pokolu, je umrla preteklo nedeljo. Živela je idealno svoji ljubljani družini in ves njen svet so bili njen delavni soprog Ivo, trije zavedni sinovi, edina hčerka in vnuki. Bila je ljubljena kakor čebela-matica, zato pa je tudi bila v daljši bolezni zadnje vojne dobe požrtvovalna negovana. Vsa nežna skrb ljubljene družine pa je bila zamah in gospa Antica se je morala ločiti od zvestih svojcev v svojem 73. letu. Po rodu in vzgoji je bila pristna Tržačanka svoje dobe, polna ljubezni do rodne Primorske. V živahni dobi narodnega preporoda je naš Ivo Sancin služboval v tožni Istri na Buzečinu, kjer je bilo zelo priljubljeno kmetijski referent in vnet narodni buditelj. V živahni dobi narodnega preporoda je naš Ivo Sancin služboval v tožni Istri na Buzečinu, kjer je bilo zelo priljubljeno kmetijski referent in vnet narodni buditelj. V živahni dobi narodnega preporoda je naš Ivo Sancin služboval v tožni Istri na Buzečinu, kjer je bilo zelo priljubljeno kmetijski referent in vnet narodni buditelj.

Iz Srbije

Ustanovitev delavskih kuhinj. Iz Beograda so prišli v Niš in Smederevo zastopniki Srbske zajednice rada, ki so se po nalogu predsednika vlade zanimali za življenje in preskrbo delavstva. Odposlanci so obiskali vsa važnejša podjetja in pregledali stanovanja delavskih družin. Pročeno je bilo tudi vprašanje ustanovitve delavskih kuhinj.

Protikomunistična razstava v Užicu. V dnevi od 15. do 20. avgusta bo odprta v prostorih Sokolskega doma v Užicu protikomunistična razstava za zapadno Srbijo. Imenovanje. S sklepom ministrskega predsednika je bil imenovan za ministrskega svetnika v kmetijskem in prehranjevalnem ministristvu inž. Spiro Pejano. Vič, do sedaj ravnatelj nekega kmetijskega vzornega posestva.

Zakonišča je treba od časa do časa prezračiti. Ako imate v zakonišču stalno namočene odeje, jih je treba redno iztepati. Pritno vodo menjati vsak dan!

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

KINO MATICA Telefon 22-41
Salve smeja! Dve uri nepriljenega razvedrila!
Do solz se boste nasmejali v najbolj zabavni veseligr sezono

Še enkrat študent

s priljubljenim komikom Heinz Rühmannov v glavni vlogi — Film za mlado in staro!
Predstave ob: 15., 17. in 19. uri

KINO SLOGA Tel. 27-30

Največje delo španske filmske produkcije pod pokroviteljstvom španskega narodnega sveta! — Usoda oficirske družine v zadnjih težkih španskih meščanskih bojih

Krvne priče

Alfredo Mayo, Ana Mariscal, José Nieto, Blanca de Silos — Režija: José Luis Sáenz de Heredia — Za nemški dialog: Dr. Martin Jacob
Predstave ob 16. in 19. uri

KINO UNION Telefon 22-21

Nepozabno filmsko delo iz klasičnega nesmrtnega muzike velikih klasikov Bacha in Brahmsa

Čarobne gosli

Will Quadflieg, Gisela Uhlen, Eugen Klöpfer, Hans Hermann Schaufuss, Paul Hörbiger, Paul Henckels, Elsa Wagner, Otto Tressler i. t. d.
Predstave ob 17. in 19.15 uri

MALI OGLASI

Kdor išče službo plača za vsako besedo L-30, za drž. in prov. takso -60, za dajanje naslova ali šifro L-2. Najmanjši iznos za te oglase je L-7. Za števila in dopisovanja je plačati za vsako besedo L-1, za vse druge oglase L-60 za besedo, za drž. in prov. takso -60, za dajanje naslova ali šifro L-3. Najmanjši iznos za te oglase je L-10.

BLAGO
Za moško obleko, sportno, kočevo, prodam. Krakovski nasip 26, pri tičje levo. Ogled od 7. do 9. ure zvečer in zjutraj od 8. do 12. 21172-6

Ležalni stol
je del vašega življenja in zdravja. Oglejte si ga pri meni. Revnejsi bolniki in upokojenci! popust.
RUĐOLF ZORE,
Ljubljana,
Gledališka ulica št. 12

LEPO SVILO
vzročasto, prodam. Naslov oddajte v ogl. odd. Jutra pod »Svila« zmerila cena: 21169-6

SLUŽKINJO
za vsa dela sprejme takoj Meninger Tomaž Sv. Petra c. 43. 21135-14

POSTREŽENIKO
za vsa hišna dela, isčem proti dobri plači. Vse ostalo po dogovoru. Naslov v ogl. odd. Jutra. 21141-14

DEKLE
za vsa hišna dela, ki bi imelo veselje tudi do gostine, sprejemam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 21145-14

GOSP. POMOČNICO
s perfektnim znanjem kuharstva, za boljše trgovsko hišo, isčem. Naslov v ogl. odd. Jutra. 21171-14

KUHARICO
z dolgoletnim izkuštvom, ki je že služila v boljši hiši in opravljala tudi druga hišna dela — sprejemam. Plača in hrana po dogovoru. Ogled od 8. do 10. ure dop. Naslov v ogl. odd. Jutra. 21170-14

GOSP. POMOČNICO
sprejme tržaška družina. Plača po dogovoru. Nastop takoj ali s septembrom. Predstaviti se v zelenjavni trgovini v Zidovski ulici 3. 21162-14

VEČ ZENSKO
za izdelovanje copat — sprejemam. Zorman Tine Rožna dol. C. IX. št. 31 21200-14

POSTNO DEKLE
isto in pridno, sprejemam proti dobri plači in hrani. Pogoj: ljubiteljska otroki! Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubiteljska otroki!« 21207-14

GOSP. POMOČNICO
išče samostojna starejša gospa. Nastop takoj. Naslov v ogl. odd. Jutra. 20937-14

KOLESARJI POZOR!
Lektiram kolese v ognju s predvojenim materialom. Horvat Joško, Poljanska c. 69, (poleg klevnice). 21153-3

Prodaj
ELEKT. KUHALNIKE na dve plošči, likalnice in rezoje, prodam, Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7. 20726-6

ZNAMKE
pokrajinske, 11 komplet in 30 serij franco-portovacij, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Znamke« 21161-6

DAMSKI PLAŠČ
rjavkast, sportni, za manjšo, drobno postavlo, skoraj nov, voleno blago, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 21154-6

NOVE TUBE
predvojažne blage in le-likirane, 800 komadov, — prodam najboljšemu ponudniku. Parfumerija Venus palača Bata. 21148-6

DAMSKO OBLEKO
rjava, čista volna, krasen moderni kroj, nenošeno, za srednjo postavlo, vitko — zelo ugodno prodam. Druženje ul. 23. 21174-6

ŠTEDILNIK
železen, prodam. Zelošča c. 121. 21178-6

OTROŠKI VOZIČEK
globok, zelo lep, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 21182-6

DAMSKO KOLO
prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 21175-6

Naročite se na romane „Dobre knjige“

MOŠKO KOLO
»Adiere« v zelo dobrem stanju, s skoraj novimi gumami in dinamo, — prodam. Gosposvetska c. 55-1. 21213-6

RADIOAPARAT
nemške znamke, Epa 1942, prodam (zjutraj od 9. ure, popoldne od 1. do 3. ure). Naslov v ogl. odd. Jutra. 21212-6

MOŠKO KOLO
v odličnem stanju, s dobrih gumami, poceni prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 21211-6

SVILNI STROJ
»Singer«, pogrezljiv, in druge znamke, priloznostno prodam. Guga, V. z. Giulia 26-1, Trst. 21209-6

JEDILNICO
dobro ohranjeno, v slogu s steno uro in lestenec prodam. Ogled samo dopoldne. Izključno resni reflektanti. Naslov v ogl. odd. Jutra. 21205-6

NOV RADIO
5 ceval, prodam za lir 13.500. Maroit, trgovina, Aleševca 22. 21206-6

GLOBOK VOZIČEK
prejeto, prodam. Krakovski nasip 10. 21149-6

MOŠKO KOLO
z novimi gumami, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 21146-6

2 STOJALI
za rože 1 stol, 1 kuhinjski, 2 rožinski, in eno okroglo mizico s stolički, poceni prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 21157-6

BLAGO
za žimsko suknjo, črna blaga za moško obleko, predvojen blago zložljivo posteljo in dve posteljni omari, prodam. Ogled od 2. do 3. ure popoldne. Vodnikovc c. 12, I. nadst. 21156-6

DAMSKO KOLO
novo, sportno na preta, ve, prodam. Obrtniška 3. 21186-7

RADIOAPARAT
ugodno prodam. Radijska, Topniška 16. 21199-7

MRESE IN GOLAZNE
ušni, stenske, bohe, šur, če molje miši, podgane, voluharje in bramarje zanesljivo pokončate s stropom, ki ga dobite v drogeriji KANC. Zidovska ul. 1. 21069-6

PEGE IN LISAJ
Vam zanesljivo odstrani Alba krema. — Drogerija Kanc. Zidovska ul. 1. 21068-6

Kupim
RUHE, KAPNE, blazinske prevleke in drugo posteljnino, rabljeno in novo, kupuje stalno Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7. 20721-7

HARMONIKE
klavirske in distonične, kupim ali prevzamem v komisijno prodajo Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7. 20723-7

VRECE
različne, jata od ambalže, stalno kupujem. Podbevšek Filip, Šiška, Obirska 4. 20621-7

ZNAMKE
kompletne zbirke ali posamezne partije, tudi prekomorske in pokrajinske, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Znamke« 20677-7

LJUBLJANSKI ZVON
tudi posamezne knjige, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubljanski zvon« 20678-7

KUPIM
vaskovrstne knjige za jasno knjižnico. Ponudbe za navedbo knjig in cen na ogl. odd. Jutra pod »Knjižnica« 20679-7

DVE OMARI
za obleko, kompletno posteljo, več ruhi, ali samo žimnico, kupim. Naslov v ogl. odd. Jutra. 20748-7

STIKLENICE
različnih vrst, kupujem. Delo plačamo. Na Vašo željo jih prevzamemo na doma. B. Guštin, Vodnikovc trg 2. 1318-N-7

KRZNE PLEŠE
isključno boe, dobro ohranjene, kupuje krznarstvo Rot, Metni trg 5. Sprejem samo dopoldne. Vhod skozi vrata. 1401-7

NOVO POHISTVO
za samsko sobo, kupim. Naslov v ogl. odd. Jutra. 21150-7

PSA ČUVAJA
vojača ali kakšne druge pasme, od 6 mesecev naprej, kupim. Naslov Milana Majnika, trgovca, Celovška 101. 21185-7

8-mm FILME
z kinoprojektor, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Filme« 21197-7

KUPIM
Franzosevke Konverzionsgrammatik, Methode Gausp. Otto Sauer s ključem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sauer« 21202-7

Hassberg si je ta čas v posebni sobi prizadeval da bi napletel pogovor s Heinzom Renkenom in Ilse Dannow. Toda dvojici očitno ni bilo do pomnika.

»Ne zamerite, gospod ravnatelj — utrujena sem, da zlepa ne takso. In sopenica tu notri je postala kar nezmožna.«

Renken se je v skrbnem nasnil k nji.

»Videti ti je, Ilse, da se ne počutiš dobro — ali ne bi šla rajši domov?«

»Ubilo se je pobranila,«

»Ne, ne, Heinz — zdi se mi le, da nisem že od davi nič prida zaužila —«

»Teda je pač najbolje, da greva venka na teras in si dava tam kaj primesti. Se nama pridružite, gospod ravnatelj?«

Hassberg se je nasmešnil.

»Mene bosta morala oprostiti, gospoda — nocojšnji večer je bil vendarle nekoliko razburljiv. Da Silva s svojo noro historijo in polom z drjem. Langejem — saj dovolita, da se poslovim!«

»Tudi njemu se je menda zelo mudilo. Komaj pa je bil zapustil sobo in sta se tudi Heinz Renken in Ilse Dannow jela pripravljati, da odideta, je pristopil k Ilse Dannow paže v sinji uniformi.

»Na telefon vas kličejo, gospodična Dannow.« je povedal.

Mlada igrala se je živčno zdrznila.

»Kdo?« je hlastno vprašala. »Kdo hoče govoriti z menoj?«

KLOBUCARNA „PAJK“

Vam strokovno osnaži, preoblika in prebarva Vaš klobuk, da izgleda kot nov. — Lastna delavnica.

Se priporoča

RUĐOLF PAJK, LJUBLJANA,
SV. PETRA CESTA ST. 38
MIKLOŠICEVA CESTA ST. 12
(Nasproti hotela Union)

V najem

TRGOVSKI LOKAL
v zvezi s pisarno, ali pisarno v zvezi s skladiščem, isčem za takoj. Posredovalci dobro nagradi! Lega: center mesta. Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7. 20711-17

Soba odda

OPREMLJ. SOBO
s posebnim vzhodom — vedan enemu ali dveh gospodoma. Sp. Šiška, Cimetova 31-I. 21160-23

SOSTANOVALCA
ves dan odsotnega, — sprejemam na stanovanju. Naslov v ogl. odd. Jutra. 21159-23

SOBO
takoj oddam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 21188-23

Sobe išče
SOBO
kuhanje ali s možnostjo kuhanja, isčem za takoj. Plačam 6 mesecev v naprej. Pisemne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sob« 20583-23a

OPREMLJ. SOBO
majhno, isče gospodično na Viču, blizu vrtarstva, za takoj. Dam tudi protivrednost. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Soba« na Viču. 21176-23a

Razno
VASE KOKAVICE
iz usnjene čevlje, vse izanke in usnja čezamo in sem čevlje čisto po najnižji ceni. Džemal Harula. Mestni trg 11. 1340-N-37

ŠOP KLJUČE
sem izgubil. Najditeelj naj jih proti nagradi odda v pisarni Leončiča. 21173-37

LISTNICO
z dokumenti na ime Komar in Komarčič. Zelo se izgubila v Trzinu od 10. do 11. ure v gostilni Lloyd na Sv. Petra c. Prosim najditeelja naj isto proti nagradi vrne v ogl. odd. Jutra. 21163-37

RDEČO DENARNICO
z nekaj gotovino, srčkan močviran O. P. — sem izgubila v Trzinu, ju od Bavarskega dvora do magistrata ali pri Sv. Jakobu. Najditeelja prosim naj isto vrne proti nagradi v ogl. odd. Jutra. 21181-37

NA PRAZNIK
sem v bližini gasilnice, ga doma v Šiški izgubil bel otroški sandaleček. Najditeelja prosim, da ga odda proti nagradi v ogl. odd. Jutra. 21198-37

IZGUBIL SEM
premično računalno (Bachenschieber). Oddati ga proti nagradi na Rebrici 7-I. 21196-37

NAOČNIKE
sem izgubila v Pieterišnikovi ali Trstenjakovi ulici. Najditeelja prosim, da jih proti nagradi vrne. Skrbinske, Trstenjakova 2-II. 21177-37

ZAPESTNO URO
srebrno sem izgubila v ponedeljek ob 6. uri zvečer od pošte do tramvaja po Prešernovi ulici. Najditeelja prosim, naj jo vrne v ogl. odd. Jutra. 21208-37

OPOZARJAM
na lažne govornice o slabi izdelavi mojega dela in na to, da so te govornice popolnoma neosnovane. Kdor bi te govornice raznašal, bo polješko zasledovan. Hajrula Džemal, Ljubljana. 21158-37

Prevodi, prošnje, prepisi, razmnoževanja. Informacije

»SERVIS BIRO«, Selenburgova ulica 4 — telefon št. 2109

FERDO, DRAGO, VLADKO, SREČKO in TONE, sinovi; FRANKA DR. ZUPANOVA in DANA DR. GRUDNOVA, hčerki; IVANA OTONICAR, sestra; LINE, FRANKI, DRAGO, MARJO, LOJZE, MIJKA, AKO, IGOR in MARJANCEK, vnuki; FRANKA, MAJDA, ALENCIJA in TATJANA, vnukinje; GREGEC, pravnik; MIJA roj. BARLE, MARJA roj. POLAK in NADA roj. STERMEČKI, snaha; FRANKO HMEJAK, DR. FRANKO ZUPAN in DR. FRANKO GRUDEN, zetje in vse ostalo sorodstvo

Nepozabno pokojnico prepeljemo v Borovnico, od koder jo spremimo iz njene rojstne hiše